

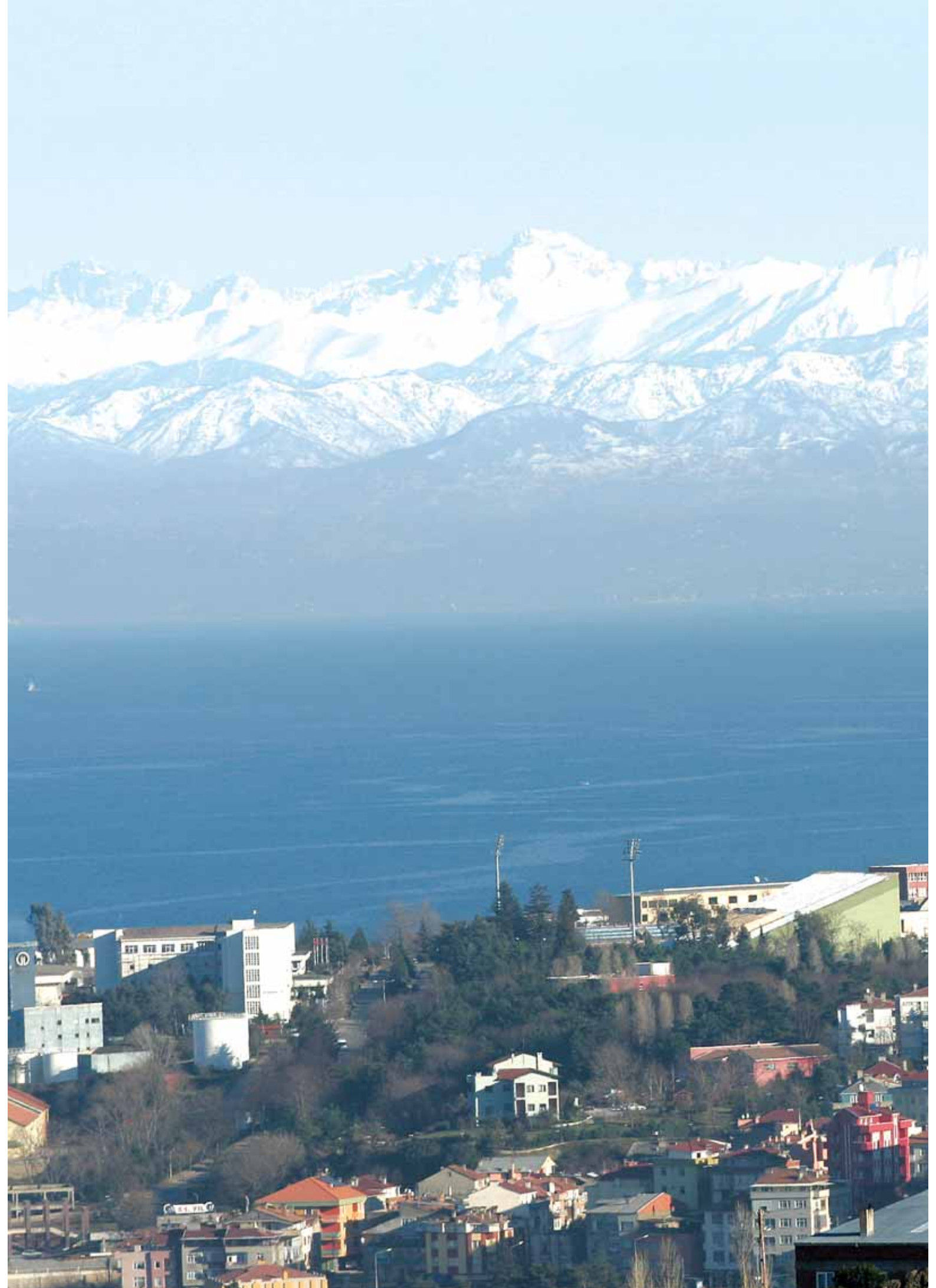

İLLER GELECEKLERİNİ ŞEKİLLENDİRİYOR

TRABZON SONUÇ RAPORU

TEB

İçindekiler

1. BAŞLAMADAN ÖNCE...	9
2. “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” AJANDA VE KATILIM BİLGİLERİ...	10
2.1 “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” AKIŞI	10
2.2 “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” AJANDA AÇIKLAMALARI	10
2.3 KATILIMCILAR VE GRUPLAR	13
3. “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” SONUÇLARI...	15
3.1 TRABZON EKONOMİSİNDE BAŞARDIKLARIMIZ	15
3.2 TRABZON EKONOMİSİNDE BAŞARAMADIKLARIMIZ	20
3.3 TRABZON’UN BASKIN ÖZELLİKLERİ	25
3.4 TRABZON’UN EKONOMİK GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN EĞİLİMLER	28
3.5 TRABZON’UN EKONOMİK GELİŞİM GÖREVLERİNİN BELİRLENMESİ	42
3.6 TRABZON’UN 2-5 YILLIK EKONOMİK GELİŞİM HEDEFLERİ	45
4. GÖRÜŞ VE TESPİTLER...	48
5. “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” GRUP ÇIKTILARI...	53
5.1 “TRABZON EKONOMİSİNDE BAŞARDIKLARIMIZ BAŞARAMADIKLARIMIZ” UYGULAMASI	53
5.2 “TRABZON EKONOMİSİNİN 2 - 5 YILLIK GELİŞİM HEDEFLERİ” UYGULAMASI	57
5.3 “TRABZON’UN EKONOMİK GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN EĞİLİMLER HARİTASI”	65

TEB

İllerimizin potansiyelini ortaya çıkarmaya devam ediyoruz

Türk Ekonomi Bankası (TEB) olarak dünyanın altıncı, Euro bölgesinin ise en büyük bankası BNP Paribas ile kurduğumuz ortaklık sonrası, sahip oldukları gelişme potansiyeli ile Türkiye ekonomisinin can damarı olan KOBİ'lere, artan rekabet ortamında değer katma misyonunu sürdürmeye devam ediyoruz.

Bu misyonun bir yansıması olarak, KOBİ'lere global ekonomide rekabetçi güç kazandıracak eğitimlerin verildiği TEB KOBİ Akademi ise, 2005 yılından beri Anadolu'nun birçok önemli ilinde gerçekleşti.

TEB KOBİ Akademi çatısı altında imza attığımız yeni projemizin bir parçası olan "İller İçin Gelecek Stratejileri" konferans dizisinin ikincisini Trabzon'da gerçekleştirmenin ve sonuçlarını sizlerle paylaşmanın gururu içindeyiz. Türkiye ekonomisi için büyük anlam taşıdığına inandığımız bu projenin yeni durağı Trabzon'da, ilin varolan sorularını masaya yatırdık ve çözüm yollarına ulaşmaya çalıştık.

Özellikle son günlerde gündemin zirvesine oturan ve ekonomik yapısı detaylı bir şekilde konuşulan ilimiz Trabzon'un potansiyelini ortaya çıkarmayı hedefleyen bu projeye imza atmaktan, TEB olarak büyük mutluluk ve gurur duyuyoruz.

Trabzon'un gelecek stratejisi ve bu stratejiyi oluşturan kısa ve orta vadeli hedeflerin belirlendiği seminerin sonuçlarını içeren bu değerli raporun sizlere önemli açılımlar sağlayacağına yürekten inanıyoruz. Bu anlamda, Trabzon Sonuç Raporu'nun en önemli tespitlerinden biri olan, "ildeki kolektif çalışma bilincinin geliştirilmesi ve kentsel pazarlama politikalarının oluşturulması" hedefine destek veriyor ve üzerimize düşen tüm görevleri yerine getireceğimizin sözünü TEB KOBİ Bankacılığı olarak bu raporla veriyoruz.

TEB olarak sadece bu raporu yayınlamakla yetinmediğimizin ve raporun çıktıklarına dayanarak bir takım görevleri üstlendiğimizin de altını çizmek isteriz. Raporun ardından, Trabzon özelinde ön plana çıkan pek çok öncelikli görev çerçevesinde; dış ticaret, turizm ve inovasyon konularında KOBİ'lerimizi rekabette daha güçlü kılacak ve işletmelerinin geliştirilmesine, büyümesine yönelik olan eğitim seminerleri ve toplantılar düzenlemeye başlayacağız.

Bizler için çok değerli bu projenin başarılı bir şekilde gerçekleşmesinden yanımızda olan, bizimle işbirliği yapan Trabzon Valiliği'ne, Trabzon Belediye Başkanlığı'na, Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne, KOSGEB Trabzon İşletme Geliştirme İl Müdürlüğü'ne, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası'na ve bu projenin içinde yer alarak illeri hakkındaki değerli fikirlerini bizlerle paylaşan Trabzonlu işadamlarına teşekkürlerimi sunuyorum.

Varol Civil

Türk Ekonomi Bankası Genel Müdürü

"İller İçin Gelecek Stratejileri" konferans dizisinin ikincisini Trabzon'da gerçekleştirmenin ve sonuçlarını sizlerle paylaşmanın gururu içindeyiz.

Misyonumuz Trabzon'da sürüyor

Trabzon'da gerçekleştirdiğimiz "İller İçin Gelecek Stratejileri" konferansının somut verilerini ortaya koyan Sonuç Raporu'nu sizlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

İki yıl önce, dünyanın altıncı, Euro bölgesinin de en büyük bankası olan BNP Paribas ile yaptığımız ortaklık sonrasında, yeni stratejimizin bir parçası olarak KOBİ Bankacılığı alanında büyük ve yenilikçi projelere imza attık, ilkleri gerçekleştirdik.

"Büyüme gerekiyorsa!" gibi kararlı bir slogan ile yola çıkan TEB KOBİ Bankacılığı, KOBİ'lere değer katma misyonu ile; kentine, sektörüne, işine ve geleceğine sahip çıkacak küçük ve orta boy işletmelerin, yarattıkları ekonomik değer ile Türkiye ekonomisinin gelişimine katkı sağlamalarına yardımcı olmayı hedefliyor.

Bu misyon çerçevesinde bankamız, 2005 yılından bu yana Anadolu'daki 13 ilimizde, KOBİ'lere ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet avantajı sağlayacak bilgilerin aktarıldığı TEB KOBİ Akademi seminerleri düzenledi ve bununla yetinmeyerek illerin potansiyellerini ortaya çıkarmayı hedefleyen "İller İçin Gelecek Stratejileri" konferanslarını başlattı. Bu konferans dizisinin ilkini, Karadeniz Bölgesinin önemli ekonomik potansiyele sahip bir diğer ilinde, Samsun'da gerçekleştirmiştik.

Gerek sahip olduğu ekonomik potansiyel, gerekse üzerinde taşıdığı derin tarih tortusu ile önemli bir konumda bulunan Trabzon'da düzenlediğimiz etkinlik ile "İller İçin Gelecek Stratejileri" konferans dizimizin ikinci halkasını oluştururken; TEB olarak, yarattıkları dinamizm ile Türkiye ekonomisinin can damarı olan KOBİ'lere ve illerimizin kalkınmasına verdiğimiz önemi de pekiştirdiğimize inanıyoruz.

Kentin ekonomik ve ticari yapısının önemli temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen "İller İçin Gelecek Stratejileri" konferansı, Trabzon'un ekonomik geçmişinin, bugününün ve geleceğinin bir bütün halinde ele alındığı gerçek bir araştırma ve tartışma platformu oldu.

Farklı sektörlerden farklı firmaların, ilgili sivil toplum örgütlerinin ve kamu kurumları temsilcilerinin yer aldığı katılımcılar; bölgenin ekonomik, kültürel ve sosyal geçmişinden yola çıkarak, illerinin gelecek hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmalarını sağlayacak olan stratejik, taktik, operasyonel girişimlerini ortaya koymaya; gelecek için stratejik planlarını çizmeye çalıştılar.

Konferansın ilk aşamasında, Trabzon'un bugünkü sosyoekonomik düzeyinin kilometre taşları ve bu noktalara yön veren eğilimler belirlendi. Verimli bir tartışma sonucunda oluşturulan bu geçmiş muhasebesinin ardından, kent ekonomisinin güçlü ve zayıf yanları ortaya koyulmaya çalışıldı. Çalışmanın son aşamasında ise, Trabzon'un gelişmesinde fırsatlar sunan yatırım alanları, kısa ve orta vadede ulaşılması gereken hedefler belirlendi ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde mevcut işletmelere, sivil toplum kuruluşlarına, kamu kurumlarına ve bölgede yatırım yapmak isteyen girişimcilere düşen görevler tanımlandı. KOBİ'lerin ve ilin gelişim görev ve hedefleri ile bir arada ele alındı.

"İller İçin Gelecek Stratejileri" konferansı ile, tarihin her döneminde önemli bir yerleşim olan; ancak bugünkü ekonomik gelişimi incelendiğinde olması gereken noktanın gerisinde kalan Trabzon'un ekonomik potansiyelini daha iyi kullanarak hak ettiği yere ulaşmasına yardımcı olunması hedeflendi.

Sizleri bu değerli rapor ile buluşturmaktan büyük gurur ve heyecan duyuyoruz.

"İller İçin Gelecek Stratejileri" konferansları önümüzdeki dönemde Anadolu'nun farklı illerinde düzenlenmeye ve illerin geleceklerine ışık tutmaya devam edecek.

Saygılarımla.

Turgut Boz

Ticari Bankacılık, Genel Müdür Yardımcısı

Kentin ekonomik ve ticari yapısının önemli temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen "İller İçin Gelecek Stratejileri" konferansı, Trabzon'un ekonomik geçmişinin, bugününün ve geleceğinin bir bütün halinde ele alındığı gerçek bir araştırma ve tartışma platformu oldu.

1. BAŞLAMADAN ÖNCE...

Trabzon, milattan öncesine dayanan tarihi, barındırdığı uygarlıklar, doğal güzellikleri, konumunun getirdiği ulusal ve bölgesel avantajlar ile “Karadeniz’in incisi” sıfatını haklı olarak taşımaktadır.

2003 yılı verilerine göre, 81 il içinde Trabzon, sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 38. sırada yer almaktadır. Daha da dikkat çekici olan nokta, 1996 yılında Trabzon ilinin söz konusu sıralamada 34. sırada olmasıdır.

Trabzon, 17 Karadeniz ili içinde 6. sırada yer almakta; Bolu, Zonguldak, Samsun, Karabük, Rize sıralamasının arkasından gelmektedir.

Trabzon ilinin ekonomik ve sosyal gelişimine yönelik hedeflerin belirlenebilmesi amacıyla, TEB’in KOBİ AKADEMİSİ çalışmasının bir aşaması olan “TRABZON İLİ GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” gerçekleştirilmiştir.

12 Ocak 2007 tarihinde Grand Zorlu Oteli’nde, Trabzon’un ekonomik ve ticari yapısının temsilcilerinden oluşan 57 kişilik bir grupla gerçekleştirilen çalışmada Trabzon ilinin geçmişi ve bugünü değerlendirilmiş; ilin gelişimini etkileyen faktörler ve bunlara dayanan kısa ve orta vadeli hedefler belirlenmiştir.

“Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı” çalışmasında amaç Trabzon ilinin ekonomik, ticari ve sosyal gelişmelerinde etkili olan, vizyon sahibi temsilcilerinin katılımıyla; bölgenin ekonomik, ticari ve sosyal geçmişinden yola çıkarak, bulunmak istediği hedef noktayı tanımlayabilmesi ve bu noktaya ulaşmasını sağlayacak stratejik, taktik ve operasyonel hedefleri belirlemesini sağlamaktır.

Çalışmanın ilk aşamasında ilin ekonomik gelişimindeki etkenler belirlenmiş ve bugün Trabzon’un ekonomik gelişimini etkileyen tüm eğilimler geniş bir katılımla ortaya çıkarılmıştır.

İkinci aşamada ise, Trabzon ili ekonomisinin güçlü yanları ile geliştirilmesi gereken zayıf yönleri ele alınmıştır. Diğer yandan ilin gelişmesinde fırsatlar sunan yatırım alanları, bunlara karşılık gelişimi zorlaştıran tehditler analiz edilmiştir.

Çalışmanın sonucunda Trabzon ilinin gelişmesi için kısa ve orta vadede ulaşılabilecek hedefler belirlenmiştir.

“Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı”na katılan, ilin ekonomik ve ticari sistemini oluşturan temsilcilerin sahip oldukları bilgi, deneyim ve değerli görüşleri bu çalışmada en önemli girdiyi teşkil etmiştir. Bu bilgi, deneyim ve görüşler, “Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı” sürecinde birbirine bağlanmış; bütünün gücü ortaya çıkarılmıştır.

Çalışmada kullanılan yöntemler ve katılım zenginliği, bölgenin gelişimi için bu çalışmanın ya da benzeri stratejik planlama çalışmalarının ortaya çıkaracağı gelişim hedeflerinin yaygın bir şekilde sahiplenilmesine zemin hazırlamıştır.

Girişim Eğitim ve Danışmanlık Merkezi olarak bu çalışmanın öncesinde ve sırasındaki tüm aşamalarında yorumlarıyla ve destekleriyle etkin ve başarılı bir program yapılmasını sağlayan Trabzon Valiliği’ne, Trabzon Belediye Başkanlığı’na, Karadeniz Teknik Üniversitesi’ne, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası’na, Trabzon Sanayici ve İşadamları Derneği’ne, KOSGEB Trabzon İşletme Geliştirme İl Müdürlüğü’ne, Karadeniz İhracatçılar Birliği’ne ve tüm katılımcılara teşekkür eder; “Trabzon Gelecek Stratejileri Konferansı Sonuç Raporu”nu saygılarımızla bilgilerinize sunarız.

Girişim Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Ltd. Şti.

2. “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” AJANDA VE KATILIM BİLGİLERİ

“Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı”, TEB Genel Müdürü Sn. Varol CİVİL’in, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sn. Şadan EREN’in, Trabzon Belediye Başkanı Sn. Volkan CANALIOĞLU’nun, Trabzon Valisi Sn. Hüseyin YAVUZDEMİR’in ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Sn. Faruk Nafiz ÖZAK’ın açılış konuşmaları ile başlamıştır.

Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı”, üç aşamadan oluşmuştur. Birinci bölümde, Trabzon ekonomisinde geçmişten bugüne yaşanan gelişmeler, başarı ve başarısızlık açısından ele alınarak listelenmiştir. İkinci bölümde, ilk bölümün çıktıları da göz önünde bulundurularak Trabzon ekonomisinin bugünkü gelişme çabalarını etkileyen tüm eğilimler belirlenmiştir. Üçüncü bölümde ise, eğilimler haritasının ortaya çıkardığı görevler katılımcılar tarafından kısa ve orta vadeli hedeflerin oluşturulmasında kullanılmıştır.

2.1 “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” AKIŞI

12 Ocak 2007 tarihinde gerçekleştirilen “Trabzon Gelecek Stratejileri Konferansı”nda sırasıyla aşağıdaki konular tartışılmıştır

Uygulama Adımları	Gerçekleşen Süre
Açılış	09.55 - 11.45
Trabzon Ekonomisinde Başarılarımız - Başaramadıklarımız	11.45 - 12.30
Trabzon’un Baskın Özellikleri	14.00 - 14.30
Trabzon’un Ekonomik Gelişimini Etkileyen Eğilimler Haritası	14.30 - 17.15
Trabzon’un Ekonomik Gelişim Görevlerinin Belirlenmesi	17.30 - 18.15
Trabzon’un 2 - 5 Yıllık Ekonomik Gelişim Hedeflerinin Belirlenmesi	18.15 - 18.55

2.2 “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” AJANDA AÇIKLAMALARI

AÇILIŞ OTURUMU

“Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı”, TEB Genel Müdürü Sn. Varol CİVİL’in, Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sn. Şadan EREN’in, Trabzon Belediye Başkanı Sn. Volkan CANALIOĞLU’nun, Trabzon Valisi Sn. Hüseyin YAVUZDEMİR’in ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Sn. Faruk Nafiz ÖZAK’ın açılış konuşmaları ile başlamıştır.

Açılışın konuşmalarının ardından, Girişim Eğitim ve Danışmanlık Merkezi’nin hazırladığı sunum gerçekleştirilmiş, Girişim Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Direktörü Sn. Adnan ŞAHSÜVAR’ın konuşması ve çalışma ile ilgili açıklamaları ile açılış oturumu sona ermiştir. Açılış oturumunun ardından uygulama bölümlerine geçilmiştir.

“TRABZON EKONOMİSİNDE BAŞARDIKLARIMIZ- BAŞARAMADIKLARIMIZ” UYGULAMASI

Çalışmanın ilk bölümünde katılımcılar, Trabzon’un ekonomik, sosyal ve ticari gelişimine yön veren karar ve uygulamaların hangilerini başarısız hangilerini başarılı olarak değerlendirdiklerini tartışmışlardır.

Bu bölümün amacı, katılımcıların grup çalışmasıyla, Trabzon’un ekonomik gelişimine yönelik alınan karar ve yapılan uygulamaların bugüne olan etkilerini görmektir.

Bu etkiler Trabzon ilinin gelişimi üzerinde olumlu ya da olumsuz çeşitli sonuçların oluşmasına neden olmuştur. Bu bölüm, Trabzon ekonomisinin bugüne kadar geçirdiği dönüşümlerin hatırlanması ve doğru bir şekilde yorumlanması, geleceğe yönelik kararların alınması ve stratejik hedeflerin oluşturulması için zemin oluşturmuştur.

“TRABZON’UN BASKIN ÖZELLİKLERİ” UYGULAMASI

Trabzon’un sahip olduğu güçlü ve zayıf yönler ile karşısındaki fırsat ve tehditler, 2005 yılında Milli Prodüktivite Merkezi’nin moderatörlüğünde yürütülen ve TR 90 bölgesi illerinin potansiyelini ortaya çıkarmak; stratejik yönelimlerini tanımlayarak planlama altyapısına destek oluşturmak amacıyla yapılan SWOT analizi çalışmasından alınmıştır.

Söz konusu çalışma, başta Vali ve Belediye Başkanı olmak üzere ilde karar alıcı pozisyonda bulunan yöneticilerin ve STK’ların temsilcileri tarafından yürütülmüştür.

Bu bölümde katılımcılar, Trabzon’un sahip olduğu güçlü ve zayıf yönlerin listesini incelemişler ve ilin ekonomik, sosyal ve ticari gelişimi için önem taşıyan ve baskın nitelikte olanları belirlemişlerdir.

Bu bölümün amacı, Trabzon ili için daha önceden belirlenen bu güçlü ve zayıf yönlerin hangilerinin bu dönemde, ilin gelişimi için öne çıktığını belirlemektir. Bu saptama,

“Trabzon Gelecek
Stratejisi Konferansı”,
12 Ocak 2007 -
Trabzon

ekonomik gelişim hedeflerini oluştururken öncelikli olarak hangi güçlü yanlardan destek alınması ve hangi zayıf yanların kuvvetlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur.

“TRABZON’UN EKONOMİK GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN EĞİLİMLER HARİTASI” UYGULAMASI (Eğilimler Haritası)

“Eğilimler Haritası” çalışmanın ikinci bölümü olmuştur. Trabzon ilinin ekonomik, ticari ve sosyal hayatını etkileyen tüm eğilimler ve eğilimlerin ortaya çıkardığı görevlerin analizi bu bölümde yapılmıştır.

Bu bölümün amacı, Trabzon ili ekonomisinin geleceğini hangi eğilimlerin nasıl etkilediğini tespit etmek ve bu eğilimlerin birbiriyle etkileşimlerini detaylı olarak belirlemektir.

Yerel, ulusal ve uluslararası anlamda pek çok ekonomik, ticari, sosyal, teknolojik ya da bölgesel eğilim ve gelişme Trabzon ekonomisini direkt ya da dolaylı olarak etkilemekte ve farklı açılımlara yöneltmektedir.

Bu eğilimlerden gelişime yönelik yararlanabilmek için eğilimlerin ilden talep ettiği görevlerin netleştirilmesi gerekmektedir. Bu bölümde eğilimlerin tespit edilmesinin yanı sıra, Trabzon iline yüklediği görevler, hayata geçirilmesi gereken uygulamalar ve bu uygulamaların ilde hangi aktörler tarafından en etkin olarak gerçekleştirilebileceği de ortaya konmuştur.

“TRABZON’UN EKONOMİK GELİŞİM GÖREVLERİNİN BELİRLENMESİ” UYGULAMASI

“Trabzon Ekonomik Gelişimini Etkileyen Eğilimler Haritası” ildeki pek çok gelişim ve eğilimi ortaya koymakta ve bu eğilimler de çok sayıda görevin yerine getirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

İlin gelişim stratejisinin etkinliği açısından tüm bu görevlerin belirlenmesinin yanı sıra il için bu görevler içinden en öncelikli olanların saptanması da gerekmektedir.

En öncelikli görevler, Trabzon ili için kısa ve orta vadeli hedeflerin ortaya konmasını sağlayacaktır. Böylece ilin ekonomik, sosyal ve ticari gelişimi için yapılması gerekenler hem etkili hem de öncelikli olarak ele alınabilecektir.

Bu amaçla katılımcılar, uygulamanın bu bölümünde, “Trabzon Ekonomik Gelişimini Etkileyen Eğilimler Haritası”ndan çıkan tüm görevleri incelemişler ve ilin gelişimi için öncelikle ele alınması gerekenleri belirlemişlerdir.

“TRABZON’UN 2 - 5 YILLIK EKONOMİK GELİŞİM HEDEFLERİNİN BELİRLENMESİ” UYGULAMASI

Bir önceki aşamada belirlenen, ilin gelişimi açısından yerine getirilmesi gereken öncelikli görevlerle ilgili 2 ve 5 yıllık gelişim hedefleri bu bölümde belirlenmiştir.

Söz konusu öncelikli görevler listesinin başarılabilmesi için 2 - 5 yıllık dönemlerde ulaşılması gereken sonuçlar, 2 - 5 yıllık gelişim hedefleri listesini oluşturmuştur. Bu bölüm, katılımcıların grup çalışmaları ile gerçekleştirilmiştir.

Grup çalışmaları sırasında katılımcılar, en öncelikli görevlerin başarılabilmesi için çeşitli hedefler belirlerken, Trabzon ili ekonomik yapısı ile ilgili önem arz eden; baskın güçlü - zayıf yanlar ile fırsat ve tehditleri göz önünde bulundurmışlardır. Bu çalışma sonucunda gruplar tarafından belirlenen hedefler ortak bir planda bir araya getirilmiştir.

2.3 KATILIMCILAR VE GRUPLAR

12 Ocak 2007 tarihinde gerçekleştirilen “Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı”, Trabzon ekonomik, ticari ve sosyal hayatını temsil eden; çeşitli işletme ve kuruluşlardan 57 kişilik bir katılımla yürütülmüştür:

NO	KATILIMCI	KURUM	NO	KATILIMCI	KURUM
1	Ahmet Dizdaroğlu	Dizdaroğlu Gıda San.	30	Necati Karabiyik	Necati Karabiyik
2	Ahmet Gürsoy	MÜSİAD Trbz.	31	Nuray Kansız	MPM
3	Ahmet Haliloğlu	Haliloğlu Tekstil	32	Nurettin Tandoğan	İl Özel İd. Gn. Sekr.
4	Ahmet Karabiyik	Röle Tek	33	Nusret Onur	Onurlar Koll.
5	Ali Baştürk	Uzay A.Ş.	34	Oğuz Demir	Para Dergisi
6	Ali Çankaya	Su Ür. Arş. Enst.	35	Orhan Genç	Trabzon İl Milli Eğt. Müd.
7	Baki Uzun	TMO	36	Orhan Yavuz	Anadolu Cam
8	Birdoğan Baki	KTÜ İşletme Böl.	37	Osman Kenan Aksoy	SMMM - AK Parti Trbz.
9	Cemil Bozbaş	Tarım İl. Müd.	38	Ömer Baştürk	Uzay A.Ş.
10	Cenap Sancar	KTÜ Şehir Bölge Pln.	39	Recep Denizer	Denizer Balıkçılık
11	Çetin Cömert	KTÜ Jeoloji	40	Recep Ergenç	TSİAD
12	Ebru Sinan	KTÜ	41	Sabit Öztürk	Politek
13	Ekrem Çapkınoğlu	Çapkınoğlu Ltd.	42	Sakin Ateş	Ateşler Orm. Ür.
14	Fırat Genç	Garanti Mühendislik	43	Salih Mürtezoğlu	Mürtezoğlu Mob.
15	Güllü Kaldırım	Röle Tek	44	Saliha Aydemir	KTÜ Şehir Bölge Pln.
16	Hayri Taç	San. Ve Tic. Müd.	45	Sanem Lerzan Özen	KTÜ
17	Hüseyin Şahin	OSB Müd.	46	Seda Sayitoğlu	Soğuksu Paz.
18	Hüseyin Tüysüz	KOSGEB	47	Selver Saylam	Karayolları Bölge Müd.
19	İ. Metin Kazancıoğlu	Kazancıoğlu Kömür	48	Ş. Ali İmamoğlu	Tradost (Karfo)
20	İdris Çevik	D Kar. İhr. Birl.	49	Şebnem Acuner	MPM
21	İnci Büyükcülha	İller 71 Şehir Pln.	50	Şinasi Aydemir	KTÜ
22	Kasım Şahin	Coşandere Tur. Tesisleri	51	Şinasi Haznedar	Mazlumder Gn. Mrk.
23	Kenan Aydoğdu	Çay TV - Tempo TV	52	Şükrullah Göçmen	TSİAD
24	Mehmet Ataman	Bakkalım A.Ş.	53	Türker Metin Onur	Yerel Gündem 21
25	Muhammed Sözen	Sözenler Orm. Ür.	54	Ulvi Ulu	Mürtezoğlu Mob.
26	Murat Budak	Gülnet Internet Hiz.	55	Veysel Başer	Trabzon Val. İl Pln. Müd.
27	Murat Demirci	Rize Valiliği	56	Yalçın Orhan	Orna İnş.
28	Murat İskender	İskender Mob.	57	Zeki Şeremet	Şeremet Alabalık
29	Muzaffer Ermiş	Trabzon Liman İşl.			

“Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı”, grup çalışması temeline dayalı, beyin fırtınası yöntemiyle yürütülen bir çalışmadır. Katılımcılar, temsil ettikleri sektör ve kurumlar göz önünde bulundurularak, uygulama adımlarına göre yedi gruba ayrılmışlardır.

GRUP 1 - KERTERİZ	
KATILIMCI	KURUM
Fırat Genç	Garanti Mühendislik
Necati Karabiyik	Necati Karabiyik
Cenap Sancar	KTÜ Şehir Bölge Pln.
Selver Saylam	Karayolları Bölge Müd.
Birdoğan Baki	KTÜ İşletme Böl.
Çetin Cömert	KTÜ Jeoloji
İnci Büyükçulha	İller 71 Şehir Pln.
Muzaffer Ermiş	Trabzon Liman İşl.

GRUP 2 - KARINCALAR	
KATILIMCI	KURUM
Hayri Taç	San. Ve Tic. Müd.
Hüseyin Şahin	OSB Müd.
Sabit Öztürk	Politek
Orhan Yavuz	Anadolu Cam
Muhammed Sözen	Sözenler Orm. Ür.
Hüseyin Tüysüz	KOSGEB
Saliha Aydemir	KTÜ Şehir Bölge Pln.

GRUP 3 - ZİGANA	
KATILIMCI	KURUM
Ahmet Dizdaroğlu	Dizdaroğlu Gıda San.
Recep Ergenç	TSIAD
Güllü Kaldırım	Röle Tek
Recep Denizer	Denizer Balıkçılık
İdris Çevik	D Kar. İhr. Birl.
İ. Metin Kazancıoğlu	Kazancıoğlu Kömür
Ahmet Haliloğlu	Haliloğlu Tekstil

GRUP 4 - SERANDER	
KATILIMCI	KURUM
Salih Mürtezoğlu	Mürtezoğlu Mob.
Ulvi Ulu	Mürtezoğlu Mob.
Ekrem Çapkinoğlu	Çapkinoğlu Ltd.
Sakin Ateş	Ateşler Orm. Ür.
Osman Kenan Aksoy	SMMM - AK Parti Trbz.
Ahmet Gürsoy	MÜSİAD Trbz.
Nurettin Tandoğan	İl Özel İd. Gn. Sekr.

GRUP 5 - ÖZ ZİGANA	
KATILIMCI	KURUM
Ömer Baştürk	Uzay A.Ş.
Ali Baştürk	Uzay A.Ş.
Murat İskender	İskender Mob.
Seda Sayitoğlu	Soğuksu Paz.
Oğuz Demir	Para Dergisi
Nusret Onur	Onurlar Koll.
Mehmet Ataman	Bakkalım A.Ş.
Yalçın Orhan	Orna İnş.
Ahmet Karabiyik	Röle Tek
Şükrullah Göçmen	TSIAD

GRUP 6 - RAKIM 20	
KATILIMCI	KURUM
Cemil Bozbaş	Tarım İl. Müd.
Zeki Şeremet	Şeremet Alabalık
Ali Çankaya	Su Ür. Arş. Enst.
Baki Uzun	TMO
Murat Demirci	Rize Valiliği

7 - VARGİT	
KATILIMCI	KURUM
Murat Budak	Gülnet Internet Hiz.
Şinasi Aydemir	KTÜ
Ş. Ali İmamoğlu	Tradost (Karfo)
Orhan Genç	Trabzon İl Millî Eğt. Müd.
Kenan Aydoğdu	Çay TV - Tempo TV
Şebnem Akın Acuner	MPM
Nuray Kansız	MPM
Şinasi Haznedar	Mazlumder Gn. Mrk.
Türker Metin Onur	Yerel Gündem 21
Ebru Sinan	KTÜ
Veysel Başer	Trabzon Valiliği İl Pln. Müd.
Kasım Şahin	Coşandere Turistik Tesisleri
Sanem Lerzan Özen	KTÜ

Grupların her bir oturumda ortaya koydukları çıktıların tamamı “Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı Grup Çıktıları” bölümünde yer almaktadır. Raporun ana bölümünde yer alan yorumlar, tespit ve öneriler ise grup çıktılarının konsolidasyonuna ve Girişim Eğitim ve Danışmanlık Merkezi danışmanlarının görüşlerine dayanmaktadır.

3. “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” SONUÇLARI

3.1 “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” SONUÇLARI

- Turizme ilginin artması (7)
- Sağlık kurumları yaygınlaştı (5)
- Sahil yolu yapıldı (5)
- Dünya Ticaret Merkezi’nin varlığı (4)
- Organize Sanayiler (4)
- Teknokent ve Tekmer’in kurulması (4)
- Çamburnu Tersanesi’nin temelini atılması (4)
- Trabzonspor markası (4)
- Eğitim altyapısını oluşturduk (3)
- Uluslararası havaalanı yapıldı (3)

Gruplar, “Trabzon Ekonomisinde Başardıklarımız” çalışmasında, Trabzon için bugüne kadar alınan karar ve gerçekleştirilen uygulamaların hangilerinin il için başarılı karar ve uygulamalar olduğunu tartışmışlardır.

- 7 grup da turizme verilen önem ve gösterilen ilginin arttığını belirtmiştir. Turizme verilen ilginin artmasıyla ilgili ifadeler incelendiğinde bunların 2 konu üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunlardan birincisi, yayla turizmiyle ilgili çalışmalar diğeri ise turizm tesislerindeki artıştır. Gruplar turizmle ilgili bu iki konuda başarılı olduğunu ifade etmektedirler. Bununla birlikte “başaramadıklarımız” uygulamasında da turizm merkezlerinin yaygınlaştırılmadığı vurgulanmıştır.

Turizmle ilgili benzer iki ifadenin hem “başarı” hem de “başarısızlık” olarak yorumlanması, alternatif turizm alanlarına dünyada olan ilginin artmasının fark edildiğini ortaya koymaktadır. Trabzon ili sahip olduğu doğal zenginliklerle bu alanda pay sahibi olmaya adaydır. Bununla birlikte, özellikle yayla turizmini bir endüstri kolu haline getirecek yatırımların yeterli olmadığı da bir gerçektir. Katılımcılar, bundan dolayı bu farkındalığı ve atılan adımları “başarı”; bu alandaki girişimlerin yeterli olmamasını ise “başarısızlık” olarak nitelendirmektedirler.

Trabzon ilinin, Akdeniz ya da Ege gibi turizmde söz sahibi olabilecek potansiyelini değerlendirmeye yönelik çalışmalara hız vermesi gerekmektedir. Trabzon’un:

- Turizm altyapı ihtiyacı
 - Yatırım ihtiyacı ve kaynak yaratma
 - İşletmecilik anlayışının geliştirilmesi ve nitelikli işgücü ihtiyacı
- konularında ilin turizm gelişimini etkileyecek aktörlerle birlikte stratejik düzeydeki çalışmaları başlatması gerekmektedir.

Uzungöl

Sultan Murat
Eğrisu Yaylası

- 7 gruptan 5'i sağlık kurumlarının yaygınlaştığını ve Trabzon ilinin bir sağlık kenti olduğunu ifade etmişlerdir. Bu ifade ile Trabzon ilindeki başta özel hastaneler olmak üzere sağlık kurumları sayılarındaki artış belirtilmektedir.

Trabzon ilinin bölgesinde bir sağlık kenti olması, kentin ekonomik gelişimi açısından önemli bir başarı olmakla birlikte, bu alanda yapılan çalışmaların daha detaylı tartışılması gerekmektedir. Bu aşamada "başarı" olarak ifade edilen gelişme sağlık kurumlarının sayısındaki artıştır.

Sağlık kurumlarının sayılarındaki artış ve bu artışla ifade edilen "başarı"; bu alanın Trabzon ili için potansiyel bir gelişim alanı olup olmadığını ortaya koymak için tek başına yeterli olmamaktadır.

Kaldı ki Trabzon ekonomisi ile ilgili incelenen bazı araştırmalarda Trabzon'un kent merkezi, ilçeleri ve yakın az sayıda il halkına sağlık hizmeti vermenin dışında daha geniş coğrafyaya hizmet vermediği belirtilmektedir.

Bu tespitlerin derinlemesine araştırılması ve doğru tespitlerin üzerine oturan doğru stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir.

Trabzon ilindeki sağlık kurumlarının sayısındaki artışın ekonomik anlamda sağladığı katma değer ve bu alanla ilgili gelecekteki beklentinin ne olduğunun taraflarca daha detaylı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Mevcut durumun ve olması gereken durumun belirlenmesi ve kıyaslanmasının ardından, sektörün bölgedeki potansiyelinin de değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bölgesel potansiyele bağlı olarak, Trabzon ilinin bugün ulaştığı nokta bir anlam ifade edecektir. Buna bağlı olarak, sağlık kurumlarının sayısındaki artış bir "başarı" ise bunun geliştirilmesi için çalışılması gerekecektir. Tam tersi, değerlendirilen potansiyele göre gelinen aşamanın henüz yeterli olmadığı görülürse buna yönelik çalışmaların da başlatılması gerekli olacaktır.

- 7 gruptan 5'i sahil yolunun yapılmasını başarılı bir uygulama olarak değerlendirmektedir.

Trabzon'un altyapı ve ulaşım ile ilgili mevcut durumu, "başaramadıklarımız" listesinde grupların pek çoğu tarafından da ifade edilmektedir. Mevcut durumda, sahil yolunun tamamlanması ve ile olan ulaşım katkısı başarılı bir uygulama olarak nitelendirilmektedir.

- 7 gruptan 4'ü Dünya Ticaret Merkezi'nin varlığını, organize sanayilerin, Teknokent ve Tekmer'in kurulmasını Trabzon ili için başarı olarak değerlendirmektedir.

Bu üç ifadenin de 7 gruptan 4'ü tarafından ortaya konması, Trabzon ilinin bir sanayi gelişim atağını başlattığını ortaya koymaktadır. Ancak, gerek çalışma sırasındaki tartışmalardan gerekse ilin sanayi yapısı incelendiğinde henüz bu hamlenin gerçek hayatta bir gelişmeye yeterince dönemediği görülmektedir.

Bu üç ifade değerlendirildiğinde Trabzon ekonomik ve ticari hayatı aktörlerinin ilin ekonomik gelişimindeki üç önemli ayağın gelişimini takip ettikleri ve bu gelişime katkı verdikleri görülmektedir.

Bu üç ifade, Trabzon ilindeki sanayi - üniversite - teknoloji ilişkisini, dış ticareti ve üretim altyapısındaki gelişimi temsil etmektedir.

Bir ilin sanayi gelişimini başlatabilmesi ya da geliştirebilmesi için gerekli olan bu hamleler ilin aktörleri tarafından benimsenmiş ve bu alanlarda atılan adımlar birer başarı olarak değerlendirilmiştir.

Dünya Ticaret Merkezi'nin varlığı, organize sanayilerin, Teknokent ve Tekmer'in kurulması Trabzon ili için başarı olarak değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, bir sonraki aşama olan “başaramadıklarımız” uygulamasının sonuçları incelendiğinde, bu alanlardaki çabaların henüz yeterli düzeye ulaşmadığı da anlaşılmaktadır. “Tarım ürünlerinin sanayi ürünlerine çevrilememiş olması, üniversite - sanayi işbirliğinin yetersizliği, yurtdışı ilişkilerinin geliştirilememiş olması” ile ilgili ifadeler, yukarıdaki başarı ifadeleri ile birebir örtüşmektedir.

Trabzon ilinin bir sanayi şehrine dönüşebilmesi için bugüne kadar atılan adımların detaylı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Yukarıda belirtilenler, “başarı” ve “başarısızlık” olarak ayrı ayrı nitelendirilmelerine rağmen örtüşen alanlar olarak dikkat çekmektedir.

Bu ifadelerin çakışma noktalarının tespit edilmesi ve “başarı” - “başarısızlık” arasındaki ince detaylar Trabzon ilinin gelişiminde kritik öneme sahip ve üzerinde durulması gereken konular olacaktır.

- 7 gruptan 4’ü, Çamburnu Tersanesi’nin temelinin atılmasını bir başarı olarak nitelendirmektedir.

Tersane’nin ilin ekonomisine katacağı katkılarının belirlenmesinin yanı sıra, ulusal ve bölgesel anlamda nasıl bir potansiyele sahip olduğunun; bölgesel ve uluslararası anlamda tersanenin tanıtımının nasıl yürütüleceğinin stratejik ve taktik düzeyde belirlenmesi gerekmektedir.

Tersanenin bölgesel ve uluslararası anlamda işlerlik kazanması ile bu yatırım Trabzon ekonomisine katkı sağlayacaktır. Aksi durumda basit bir istihdam aracı haline dönüşür ki bu da uzun dönemli ekonomik gelişme yolunda önemli bir adım olmayacaktır.

Tersanenin faaliyete geçtiği andan itibaren ilin ekonomisine katkı sağlamaya başlayabilmesi için hem tersanenin tanıtımı hem de ilişkide olacağı diğer sektörlerin oluşumu ve ihtiyaçları ile ilgili çalışmaların kısa süre içinde hayata geçirilmesi önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

- 7 gruptan 4’ü Trabzonspor’un bir marka haline geldiğini ve bunun da il için gelinen başarılı bir nokta olduğunu ifade etmektedirler.

Günümüzde, sporun ve özellikle de futbolun itici gücü ve yarattığı etkinin büyüklüğü düşünüldüğünde, dört büyük futbol takımı arasında yer alan Trabzonspor’un bu konuda geldiği noktanın önemi de ortadadır.

Trabzon, Trabzonspor’un bugün geldiği noktaya gurur duymakla birlikte, bundan nasıl yararlanacağına ve Trabzonspor’un marka gücünü ilin markalaşmasına nasıl yansıtacağına dair bir çalışma içinde değildir.

Trabzon’un “marka şehir” olma kavramına yönelik stratejik düzeyde çalışmalar başlatması ve Trabzonspor potansiyelini nasıl kullanacağını netleştirmesi gerekmektedir.

Bu konuda iki yaklaşımın ele alınması gerekli olacaktır. Bunlardan birincisi, Trabzon’un “marka şehir” olmakla ilgili beklentilerinin ve Trabzonspor marka ve imajının buna katkısının ne olacağına ortaya konmasıdır.

Diğeri ise, Trabzonspor’un geldiği noktanın ilin gelişimi için Trabzon’a ne katkı vereceğinin tartışılmasıdır:

Çamburnu Tersanesinin bölgesel ve uluslararası anlamda işlerlik kazanması ile bu yatırım Trabzon ekonomisine katkı sağlayacaktır.

Trabzonspor bugün bir marka haline gelmiştir.

Örneğin; gençlerin spora yönelmesi ve Trabzon'un sporcu yetiştiren bir il olması için Trabzonspor markasının buna katkısı ve bu konudaki beklentiler ile ilgili çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

■ 7 gruptan 3'ü Trabzon'da eğitim altyapısının oluşturulmasını başarılı bir adım olarak nitelendirmektedir.

Gruplar, eğitim altyapısının oluşturulması ile ilgili iki konu üzerinde durmuşlardır. Bunlardan birincisi Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin varlığı ve yeni fakültelerin açılmasıdır.

Diğer konu ise mesleki ve bilgi - beceri gelişim eğitimlerine verilen önemin artmasıdır.

Gruplar, eğitimle ilgili bu iki ana konu üzerinde durmuşlar ve her iki alanda da gelişmeler olduğunu vurgulayarak; bu gelişmeleri başarılı olarak nitelendirmişlerdir.

Birinci konu olan üniversitenin varlığının başarı olarak değerlendirilmesi ele alındığında şu durumla karşılaşılmaktadır:

Karadeniz Teknik Üniversitesi 1955 yılında, Ankara ve İstanbul illeri dışında kurulan ilk üniversitedir. Halen 23 fakültesi olan; Trabzon ili dışında bölgede farklı illere de çeşitli fakülteleri yayılmış, yaklaşık 46 bin öğrenciye hizmet veren çok köklü bir yapıdır.

Bu köklü geçmiş ve büyük yapı sadece Trabzon için değil bölge için de büyük potansiyel teşkil etmektedir.

Bu potansiyel, ekonomik anlamda olduğu kadar, (nitelikli insan kaynağının üniversite sonrası ilde kalması, sanayi - üniversite işbirliğinin geliştirilmesi, sosyal ve entelektüel gelişim alanları anlamında) pek çok farklı alanda kendini göstermektedir.

Mevcut durumda, Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin sahip olduğu bu potansiyelin ne kadarının nasıl kullanıldığına değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sadece öğrenci sayısının bölgeye kattığı ekonomik değer değil; diğer alanlarda da potansiyelin aktif olarak kullanılması için neler yapılması gerektiğinin belirlenmesi üniversite - il ilişkisini kuvvetlendirecek ve doğru konumlanmasını sağlayacaktır.

TEKMER ve Teknokent stratejik olarak kullanılabilirdiği ölçüde Trabzon'da sanayi-üniversite işbirliği gelişecek ve üniversitenin il ekonomisine doğrudan ve marjinal katkısı artacaktır. Bu amaca dönük sinerji faaliyetleri, ilgili sivil toplum örgütlerinin de katılımıyla planlanmalı ve hayata geçirilmelidir.

Diğer konu olan mesleki ve bilgi - beceri gelişim eğitimlerine verilen önemin artmasının bir başarı olarak değerlendirilmesi ile ilgili de şu tespitler bulunmaktadır:

Trabzon ili, sanayi gelişimi ve ekonomik kalkınma için nitelikli işgücü ihtiyacının en kritik konulardan biri olduğunun farkındalığına kavuşmuştur.

Bununla birlikte "başaramadıklarımız" bölümünde de 4 grup nitelikli eleman yetersizliğini ortaya koymuştur.

Bu maddeye gelene kadar diğer maddelerde de görülen "başarı" - "başarısızlık" çakışması nitelikli eleman konusunda da karşımıza çıkmaktadır.

Bu durum, Trabzon ilin sanayisinin nitelikli eleman eksikliği olduğu sürece rekabet gücünün zayıf kalacağına bilincine ulaştığını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, ilde bununla ilgili girişimlerin de başlatıldığı görülmektedir (dış ticaret eğitimleri, uluslararası diyalog girişimleri,...).

Karadeniz Teknik Üniversitesi 1955 yılında, Ankara ve İstanbul illeri dışında kurulan ilk üniversitedir. Halen 23 fakültesi olan; Trabzon ili dışında bölgede farklı illere de çeşitli fakülteleri yayılmış, yaklaşık 46 bin öğrenciye hizmet veren çok köklü bir yapıdır.

Bununla birlikte, hem mevcut işgücünün niteliğinin artırılması hem de nitelikli işgücünün sayıca artırılması konusundaki çalışmalar yeterince başarılı bulunmamaktadır.

- 7 gruptan 3'ü uluslararası havaalanının varlığını bir başarı olarak nitelendirmektedir.

Özellikle de yurtdışı uçuşlara açık bir havaalanına sahip olması Trabzon ili için ciddi bir önem arz etmektedir.

Bununla birlikte, ulaşımda sahip olunan bu avantaj ve "başarılı" adım, il için ticaretin ve turizmin gelişimi açısından etkin bir biçimde yararlanılması gereken bir araçtır. Trabzon'un bu haklı "başarı"yı nasıl kullanacağını netleştirilmesi gerekmektedir.

Havaalanının varlığının ilde hangi alanların gelişimini kolaylaştırıcı bir araç olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

- Trabzon uluslararası uçuşlara açık bir havaalanına sahiptir; ancak bu imkân bugüne dek ilde ne tür büyümelere ve açılımlara aracılık etmiştir?
- Bundan sonra da hangi alanlara katkı vereceği planlanmaktadır?
- Bu katkının artması için fiziksel ne tür iyileştirmelere ve nasıl bir kapasite artışına ihtiyaç duyulmaktadır?

Sorularının cevaplanması havaalanını tek başına bir "başarı" gibi göstermekten çıkarıp etkin kullanılan bir araca dönüştürmeye yardımcı olacaktır.

Gruplar, "**Trabzon Ekonomisinde Başaramadıklarımız**" çalışmasında, Trabzon için alınan karar ve gerçekleştirilen uygulamalardan yeterince başarılı olmadığı düşünülenleri değerlendirmişlerdir.

3.2 TRABZON EKONOMİSİNDE BAŞARAMADIKLARIMIZ

- Ortak hareket etme bilinci (7)
- Demiryolu (5)
- Denizyolu (5)
- Marka çıkaramamak (5)
- Tarım ürünlerinin sanayi ürünlerine çevrilememesi (4)
- Turizm merkezlerinin yaygınlaştırılmaması (4)
- Şehir içi - şehirlerarası ulaşım (4)
- Altyapıyı tamamlayamadık (4)
- Sermayeyi çekemedik (4)
- Su ürünleri potansiyelinden yeterince yararlanılamaması (4)
- Nitelikli eleman yetersizliği (4)
- Reklâm ve tanıtım konusundaki eksiklikler (3)
- Üniversite - sanayi işbirliği (3)
- Büyükşehir hedefine ulaşılamaması (3)
- Firmaların kurumsallaşamaması (3)
- Yurtdışı ilişkilerimizi geliştiremedik (3)
- İşsizlik artmaya devam ediyor (3)

Gruplar, “**Trabzon Ekonomisinde Başaramadıklarımız**” çalışmasında, Trabzon için alınan karar ve gerçekleştirilen uygulamalardan yeterince başarılı olmadığı düşünülenleri değerlendirmişlerdir.

Katılımcıların, Trabzon ili ile ilgili “**başaramadıklarımız**” olarak nitelendirdikleri karar ve uygulamalar incelendiğinde 4 temel “**başarısızlık**” alanı karşımıza çıkmaktadır:

- 1) Kolektif çalışma kültürünün il bütününe yayılması
- 2) Sanayi şehri olma çabaları
- 3) Turizme yönelik çalışmalar
- 4) Altyapı çalışmaları

1) Kolektif Çalışma Kültürünün İl Bütününe Yayılması

Grupların tamam, Trabzon ilinde ortak hareket etme ve ortak kentlilik bilincinin yeterince oluşturulmadığını ifade etmektedirler.

Bu durum, ilin ekonomik, ticari ve sosyal gelişiminin bir bütün olarak sağlanabilmesine yönelik sinerjinin oluşturulmamış olduğunu ortaya koymaktadır.

Günümüzde daha fazla yatırımı, turisti ve nitelikli işgücünü çekebilmek için şehirler ve bölgeler arasında oluşan rekabet, “**kentsel pazarlama**” ve “**marka şehir**” kavramlarının gelişmesini sağlamıştır. Şehirler artık sadece ulusal anlamda değil, bölgesel ve uluslararası anlamda da birbirleriyle rekabet halinde olmaya başlamışlardır.

Trabzon ilinin de rekabet avantajlarını kullanabilmek ve ili bir bütün olarak öne çıkarabilmek için bütüncül bir kent politikasına ve stratejik planlamaya ihtiyaç vardır.

İlin gelişimi için, bu gelişimi sağlamaya yönelik sorumluluğu bulunan tüm tarafların (kamu, özel sektör, üniversite, STK'lar ve yerel halk) ilde kolektif çalışma kültürünü oluşturmaları gerekmektedir.

Zağnos Vadisi

Atatürk Köşkü

Tarafların, mevcut rollerinin yanı sıra, ilin gelişim politikalarını belirleme ve buna katkıda bulunmaya yönelik yeni sorumluluklar ve görevler üstlenmeleri ve bununla ilgili tanımlı çalışma grupları oluşturulması gerekmektedir.

“**Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı**” sonuçlarını ve ildeki stratejik planlama çalışmalarını hayata geçirmek, geliştirmek ve izlemek amacıyla ildeki ekonomik aktörlerin temsilcilerinden oluşan bir “özel kurul” oluşturulmasında fayda vardır.

2) Sanayi Şehri Olma Çabaları

Katılımcıların, “Trabzon ilinde bugüne kadar başaramadıklarımız” listesi incelendiğinde, ifade edilen maddelerin bir kısmının Trabzon’un bir sanayi şehrine dönüşme çabalarıyla ilgili olduğu ortaya çıkmaktadır. (*marka çıkaramamak, tarım ürünlerinin sanayi ürünlerine çevrilememesi, sermayeyi çekemedik, su ürünleri potansiyelinden yeterince yararlanılamaması, nitelikli eleman yetersizliği, reklâm ve tanıtım konusundaki eksiklikler, üniversite - sanayi işbirliği, firmaların kurumsallaşamaması, yurtdışı ilişkilerimizi geliştiremedik, işsizlik artmaya devam ediyor, demiryolu, denizyolu*) Bu maddeler de kendi içinde Trabzon’un bir sanayi şehri olmasına yönelik başarılmayan birkaç alanı işaret etmektedir:

→ Trabzon’a il dışından; ulusal ya da uluslararası anlamda dış yatırımcıyı çekmeye yönelik çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durum, aslında, bir önceki maddede belirtilen kolektif çalışma sonucu oluşturulması gereken kent politika ve tanıtımı ile de ilişkilidir.

Trabzon iline gerek ulusal gerekse de uluslararası sermayenin gelmesini sağlamanın en etkili yolu; stratejik bir planlama çalışmasının ardından ilin bir bütün olarak yatırım çekilmek istenen alanlarda tanıtımının yapılması ve lobi faaliyetlerinin yürütülmesidir.

Bu anlamdaki çalışmaların bir an önce planlanarak hayata geçirilmesine ihtiyaç olduğu görülmektedir.

→ Tarım ve su ürünlerindeki mevcut durumun potansiyelin altında olduğu ve Trabzon’un bu anlamda bulunması gereken noktadan uzak kaldığı anlaşılmaktadır.

Tarımsal ürünlerde katma değerli üretimin yapılabilmesi ve özellikle endüstriyel tarım ürünlerinde gelişme sağlanabilmesi için ar-ge çalışmaları, teknolojik yatırımlar, üniversite ile işbirliği, kaynak kullanımı gibi konularda mevcut durumun ve ihtiyaçların tespit edilerek karşılaştırılmasının gerekliliği görülmektedir.

Benzer bir biçimde, sahip olunan su ürünleri potansiyelinin aktif hale getirilmesi için gereken şartların değerlendirilmesi ve ildeki aktörlerin buna yönelik yeni görevler üstlenmesi gerekmektedir.

Batı Avrupa’daki örneklerinden esinlenerek Valilik, Belediye, TSO, Üniversite ve KOSGEB’in sektörü temsilcileri ile birlikte belirli sektörlerde stratejik gelişme planlaması çalışması başlatmalıdır.

Bunun sonucu olarak orta dönemde gerek fındık başta olmak üzere diğer tarımsal ürünlerin işlenerek katma değeri yüksek hale getirilmesi, gerekse de su ürünlerine yönelik açılımlar geliştirilebilir.

→ Trabzon işletmelerinin kurumsallaşma çabalarının henüz yeterli düzeyde olmadığı ifade edilmektedir. Stratejik planlama ve yönetim çalışmalarındaki eksikliklerin aynı

Dünya
Ticaret Merkezi

Trabzon iline gerek ulusal gerekse de uluslararası sermayenin gelmesini sağlamak gerekmektedir.

Tarım ve su ürünlerindeki mevcut durumun potansiyelin altında olduğu anlaşılmaktadır

zamanda marka ürün geliştirememeye, reklâm ve tanıtım çalışmalarını yeterli düzeyde yapamama gibi olumsuz durumları da beraberinde getirdiği anlaşılmaktadır.

Trabzon işletmelerinin gerek yerel gerekse de ulusal ve uluslararası anlamda rekabet gücü kazanabilmesi için stratejik planlama ve yönetim kavram ve çalışmalarına yakınlaşmaları gerekmektedir.

İşletmelerin stratejik düzeyde yapacakları planlama ve yönetim faaliyetleri orta ve uzun vadede markalaşmaya ve kurumsallaşmaya yönelik çalışmaları destekleyecektir.

İşletmelerin buna benzer stratejik planlama ve yönetim çabaları, bundan sonraki aşamada karşımıza çıkan nitelikli işgücü temini ve sürekliliğine de katkıda bulunacaktır.

Kurumsallaşma ve işletmelerin uzun dönemli stratejik yönetim konusunda istene düzeyde olmamalarının temel nedeni bilgi-beceri eksikliğidir.

Bu nedenle Trabzon işletmelerinin yurtiçi ve uluslararası etkinliklerini artırmak amacıyla stratejik işletme yönetimi ve bunun kurumsallaşmaya etkisi konusundaki bilgi-becerilerinin artırılması gereklidir.

Ülkemizdeki ve dünyadaki örneklerin işletme sahiplerinin kafasında canlanmasını sağlayacak uygulamalara da yer verilmelidir.

Trabzon işletmelerinin, stratejik düzeyde planlama ve yönetim yapmaya başlayabilmeleri için bu alandaki eksikliklerini tamamlamaları ve buna yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri temin etmeleri de gerekmektedir.

Trabzon işletmelerinin bu alanda hizmetler temin edebilmeleri için üniversite, STK'lar, özel sektör arasında işbirliğinin başlatılması da ele alınması gereken bir diğer konudur.

→ Trabzon ilinin ekonomik gelişimi açısından başarısızlık olarak değerlendirilen bir diğer konunun da işgücü ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Hem nitelikli işgücünün temini hem de işsizlik sorununun çözülememiş olması Trabzon'un başarısızlıkları olarak ifade edilmiştir.

Söz konusu madde, "başarılarımız" kısmında yer alan eğitim ve işgücünün daha nitelikli hale getirilmesiyle ilgili bölümde ele alınmıştır.

İlin nitelikli işgücü ihtiyacı temel olarak 3 konuyu kapsamaktadır: Nitelikli işgücü yetiştirmek, Trabzon'a çekebilme - tutabilme ve mevcut işgücünün nitelikli işgücüne dönüştürülebilmesi için bilgi ve beceri seviyelerini yükseltmek.

Bu üç konudan mevcut bilgi - beceri düzeyinin artırılması Trabzon ili ekonomik aktörlerinin gündemine girmiş görünmektedir. Burada il ekonomik aktörlerinin tartışması gereken birkaç konu bulunmaktadır:

- 1) Mevcut işgücünün daha nitelikli hale getirilmesi için özel sektör, STK'lar ve üniversite işbirliği nasıl sağlanabilir?
- 2) Nitelikli işgücünün şehre çekilebilmesi; kalıcılığının sağlanabilmesi ve sayıca yeterli düzeye ulaşabilmesi için Trabzon'daki sosyal altyapı ihtiyacı nedir?
- 3) İlin öncelikli gelişim alanlarına göre gerek mevcudun iyileştirilmesi gerekse de işgücünün şehre çekilmesi hangi mesleki alanlarda ve ne düzeydeki işgücü için olmalıdır?

İşsizliğin artmaya devam ediyor oluşu da Trabzon'un başarısızlık olarak nitelendirildiği bir diğer konudur.

İşsizliğin artmaya devam ediyor oluşu da Trabzon'un başarısızlık olarak nitelendirildiği bir diğer konudur.

İşgücünün nitelikli hale getirilerek sanayiye kazandırılması, işsizliğin azaltılması için üzerinde çalışılabilecek alanlardan birisidir.

Bununla birlikte, ildeki girişimcilik çalışmalarının desteklenmesi ve buna yönelik çeşitli projelerin hayata geçirilmesi işsizliğin azaltılmasında rol oynayacaktır.

Buna yönelik rol de Trabzon'un ekonomik, ticari ve sosyal hayatını şekillendiren aktörlere düşmektedir.

İşsiz kitlelere hangi sektörlerde nitelik kazandırmanın Trabzon sanayi ve ekonomisine katkıda bulunacağını tespit edilmesi, bu nitelik kazandırma çabalarının planlanması ve hayata geçirilmesi gerekmektedir.

→ Trabzon'da üniversite ve sanayi işbirliğinin yeterince gelişmemiş olması başarısızlık olarak nitelendirilmiştir.

Bu durum, ilde sanayinin gelişmesi, teknolojik ilerleme ve ar-ge çalışmaları açısından da yeterli sinerji oluşturulamamasına neden olmaktadır.

“**Başarılarımız**” bölümünde Tekmer ve Teknokent kuruluşundan bahsedilmiş ancak bu oluşumların sanayile entegrasyonu ve ilin ar-ge potansiyeline katkı beklentileri dile getirilmemiştir.

Trabzon ilinin bir sanayi şehrine dönüşebilmesi için üniversite - sanayi işbirliğinin kurulması gerekmektedir. Bu işbirliğinin kurulabilmesi için öncelikle tarafların beklentilerinin ortaya konması gerekmektedir.

Üniversite-sanayi işbirliği çok sık kullanılan ancak içi doldurulmayan bir kavramdır. Trabzon'da konunun tarafları öncelikle bu kavramdan ne anladıklarını birbirleri ile paylaşmalı ve ortak bir tanıma ulaşılmalıdır. Ardından işbirliğinin kendisi gelecektir.

“**Başarılarımız**” kısmında belirtilen, ilde üniversitenin varlığı burada gündeme alınması gereken başka bir konudur.

Üniversitenin varlığı bir “**başarı**” olarak nitelendirilmektedir. Ancak, sanayi - üniversite işbirliğinin yeterli düzeyde kurulmamış olması bu “**başarı**”yı aktif biçimde kullanmayı engellemektedir.

“**Başarılarımız**” kısmında üniversitenin konumlandırılması ve beklentilerin ortaya konulması, bu aşamada “**başarısızlık**” olarak nitelendirilen işbirliği eksikliğinin de ortadan kalkmasına fayda sağlayacaktır.

→ Katılımcılar, yurtdışı ilişkilerinin yeterince geliştirilemediğini ve bunun da Trabzon ili için bir başarısızlık olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu saptama, Trabzon'un sahip olduğu dış ticaret potansiyelini henüz yeterli biçimde kullanmaya başlamadığını ortaya koymaktadır. “**Başarılarımız**” bölümünde dış ticarete yönelik eğitimlerin yaygınlaştırıldığı ifadesi ile eğitime verilen önemdeki artışa değinilmiştir. Bununla birlikte, henüz Trabzon işletmelerinin etkin ve sürdürülebilir bir dış ticaret yapısı oturtmadıkları anlaşılmaktadır.

Trabzon'un konumu, tarımı, sanayisi, sahip olduğu lojistik avantajlar sistematik ve baskın bir yurtdışı ilişkisi kurma ve yürütme potansiyelini ortaya koymakla birlikte bunun yeterince “**başarılı**” olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu aşamada, hem öncelikle işletmelerin yurtdışı ile ilişkiler kurma politikası ile ilgili bilinçlendirilmeleri hem de güçlü ve etkin biçimde dış ticaret yapar hale gelmeleri gerekmektedir.

Trabzon ilinin bir sanayi şehrine dönüşebilmesi için üniversite - sanayi işbirliğinin kurulması gerekmektedir.

Bu bilincin kazandırılmasında hem kamuya, hem de üniversite, STK'lar ve özel sektöre görev düşmektedir.

Bununla birlikte, işletmelerin nitelikli ve katma değerli dış ticaret yapabilmeleri için

- Ürün kalitesini geliştirme
- Katma değerli ürün üretme
- Dış ticaret stratejisi geliştirme
- Nitelikli işgücü ile çalışma

konularındaki eksik ve ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve giderilmesine yönelik ilde çalışmaların başlatılması gerekmektedir.

Bu kapsamda Trabzon işletmelerinin iki temel konudaki eğitim ihtiyaçlarının en kısa sürede karşılanması gerekmektedir:

Bunlardan birincisi, yurtdışı ilişkilerinin etkinliğini ve sürekliliğini sağlamaya temel teşkil eden kalite kavramının ilde bilinirliğini ve uygulanırlığını sağlamaktır. Kalite kavramı ve işletmelerdeki uygulamaları ile ilgili eğitim programlarının en kısa zamanda hayata geçirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Diğer bir konu ise, Trabzon işletmelerine etkin ve sürdürülebilir dış ticaret yönetimi anlayışı kazandırmaktır. Bununla ilgili olarak operasyonel düzeydeki eğitimlerin yanı sıra, dış ticaret stratejilerinin geliştirilmesi ve dış ticaretin planlanmasına yönelik programların da düzenlenmesi gerekliliği görülmektedir.

Ayrıca, öncelikle Trabzon iline yakın komşu ülkelerle dış ticaret bağlantılarını geliştirmek için pro-aktif bir faaliyet grubu başlatılmalıdır. Bu kapsamda sonuç almaya dönük karşılıklı ülke ziyaretleri, araştırma ve planlama faaliyetleri, küçük ve orta boy işletmelerin bu konuda bilinçlendirilmeleri ve desteklenmeleri gereklidir.

→ Trabzon'un "sanayi şehri olma çabaları" ile ilgili başaramadığı bir başka konu da deniz ve demiryolu ile ticari taşımacılıktır. Bu konuda grupların pek çoğu yapılan çalışmaların başarısız olduğunu ifade etmiştir.

Bu konuda, işletmelerin, gerekli kurum ve kuruluşlarla ilişkilerini sistematik biçimde yürütmeleri, gerekli girişimlerin ve iyileştirmelerin başlatılabilmesi için lobi faaliyetlerine hız vermeleri gerekmektedir. Bu anlamda da Trabzon ili ekonomik ve ticari hayatı aktörlerinin ne tür roller üstleneceğine de netlik kazandırılmalıdır.

3) Turizme yönelik çalışmalar

Katılımcıların, "başaramadıklarımız" bölümünde ortaya koydukları maddelerden bir diğeri de turizme yönelik çalışmaların yeterli düzeyde olmaması; turizm merkezlerinin yaygınlaşmamasıdır.

"Başardıklarımız" uygulaması sonuçlarında tüm gruplar turizme verilen önemin arttığını ifade etmişler, "başaramadıklarımız" kısmında ise 4 grup turizm merkezlerinin yeterince yaygınlaşmadığını belirtmiştir. Bu çakışma "başardıklarımız" kısmında detaylı olarak ele alınmıştır.

Çalışmalar sırasında ortaya çıkan algı Trabzon'un turizmin önemini kavramaya başladığı ancak henüz ilde ve bölgede bu sektörün potansiyelinden yararlanacak ölçüde yatırım yapılmamış olduğudur.

Trabzon'un "sanayi şehri olma çabaları" ile ilgili başaramadığı bir başka konu da deniz ve demiryolu ile ticari taşımacılıktır.

İlin bir bütün olarak, turizme yönelik atağını hızlandırması “**kentsel pazarlama**” politikalarının da ortaya konmasına bağlıdır.

Trabzon ilinin bu konuda yapacağı girişimler, turizm yatırımlarının artmasından önce; ulusal, bölgesel ve uluslararası anlamda turizm açısından Trabzon’un nasıl konumlandırılacağından başlamalıdır.

Konumlandırma ve politika belirlemenin ardından, stratejik düzeyde planlamalar yapılmalı ve “**başarılarımız**” bölümünde de belirtildiği gibi:

- *Turizm altyapı ihtiyacı*
 - *Yatırım ihtiyacı ve kaynak yaratma*
 - *İşletmecilik anlayışının geliştirilmesi ve nitelikli işgücü ihtiyacı*
- konularında çalışmalar başlatılmalıdır.

Özellikle alternatif turizm alanlarında büyük potansiyele sahip Doğu Karadeniz Bölgesi’nin ana ekonomik aktörlüğüne Trabzon’un dışında aday yoktur. Ancak, bu konuda Trabzon’un kendisine bir yol haritası çizmesi gereklidir.

Bu yol haritasında mümkün olduğunca kamu sektörüne ağırlıklı yükü vermeden özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının inisiyatif alması pratik sonuçlar almak adına önemlidir.

Sumela Manastırı

Özellikle alternatif turizm alanlarında Trabzon’un kendisine bir yol haritası çizmesi gereklidir.

4) Altyapı çalışmaları

Trabzon ilinde altyapı ile ilgili mevcut durum başarısızlık olarak ifade edilmektedir.

Bir ilin kentsel gelişiminin sağlanabilmesi için altyapı ve ulaşım ile ilgili sorunlarının da çözülmesi gerekmektedir. Bu konunun “kentsel pazarlama” kapsamında ele alınması ve kendi içindeki önceliklerinin belirlenerek çözülmesi gerekmektedir.

3.3 TRABZON’UN BASKIN ÖZELLİKLERİ

2005 yılında **Milli Prodüktivite Merkezi**’nin moderatörlüğünde yürütülen ve TR 90 bölgesi illerinin potansiyelini ortaya çıkarmak; stratejik yönelimlerini tanımlayarak planlama altyapısına destek oluşturmak amacıyla yapılan SWOT analizi çalışması ile ortaya koyulan Trabzon ilinin sahip olduğu güçlü - zayıf yönler ve çevresindeki fırsat - tehditler “**Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı**”nın bu aşamasında katılımcılar tarafından incelenmiş ve il için **baskın** olan güçlü ve zayıf yönler irdelenmiştir.

TR 90 bölgesinin SWOT analizi çalışması ile ortaya konan Trabzon’un sahip olduğu güçlü ve zayıf yönler ile karşısındaki fırsat ve tehditler listesi aşağıdaki gibidir:

Grup 1
Kerteriz

TRABZON İLİNİN GÜÇLÜ YÖNLERİ

Girişimci ruhunun güçlü olması
Genç nüfus oranının yüksek olması
Yetişmiş insan gücüne sahip olması
Bölgenin sağlık merkezi olması
Bölgenin merkezi konumunda olması
Güvenlik sorunun olmaması
Yurt dışında çalışan Trabzonlu sayısının fazlalığı
Yerel basın güçlü olması
3 büyük ilden sonra sayısal olarak bölgesel kuruluşların fazla olması
Gemi yapımı konusunda tecrübeli insan varlığı
Eğitim altyapısının güçlü olması
İhracatçı müteşebbis sayısının fazla olması
Finans altyapısının güçlü olması
El sanatlarının gelişmiş olması
TSE temsilciliğinin olması
OSB'lere sahip olması
Yaş sebze meyve ihracatında beşinci olması
Tarihi İpek Yolu üzerinde olması
Serbest Bölge'ye sahip olması
KTÜ KOSGEB TEKMER'in varlığı
Bölgedeki tek havalimanına sahip olması
Alternatif turizme uygunluğu
Tarihi bir şehir olması
Balıkçılıkta söz sahibi olması

Kıyı şehri olması (limanın bulunması)
Avrupa - İran arasındaki en kısa bağlantı yolu olması
Haberleşme altyapısının güçlü olması
Teknoparka sahip olması
Dünya Ticaret Merkezi'ne sahip olması
Trabzon içinde başarılı işadamlarının varlığı
Her türlü ulaşım imkânına sahip olması
Kabinde Trabzonlu bakanların olması
STK'ların varlığı ve etkinliği
Trabzonspor'un güçlü bir futbol takımı olması
TTSO başkanının TOBB yönetim kurulu üyesi olması
Konsoloslukların bulunması
DOKAP Bölgesel Plan kapsamında olması
KEİB'in merkezi konumunda bulunması
Siyasi karar mekanizmasına yakınlık
Üniversiteye sahip olması
BP'nin lojistik üs olarak Trabzon'u seçmesi
Kongre/konferans/fuar ve toplantılar için gerekli altyapının olması
Yat limanına sahip olması
Nakliye sektöründe güçlü ve tecrübeli bir altyapıya sahip olması
Bölgenin turizm merkezi konumunda olması
Yöre mutfağının zenginliği
Fındık ve çay üretimi
Flora ve fauna açısından zengin olması

TRABZON İLİNİN ZAYIF YÖNLERİ

İnsanların ortak çalışmaya yatkın olmayışı
Kamu ve STK'lar arasındaki diyalog yetersizliği
Çarpık kentleşme ve tarihi dokunun tahribi
Eğitim ve bilgilendirme ile ilgili düzenlenen toplantılara ilgisizlik
İşportacılar şehri olması
Kentsel yaşama bilincinin eksikliği
Doğu Karadeniz illeri arasında özellikle katı atık yönetimi konusunda işbirliği eksikliği
Profesyonel olarak tanıtım eksikliği
Meslek kuruluşları dışında STK'ların yeterince uzmanlaşmaması
Sanayinin gelişmemiş olması
Sanayide lokomotif bir sektörün olmaması
Teknolojik bilgi birikimi yetersizliği
Fuarlara şirketlerin katılmaması ve ziyaretçilerin yeterince ilgi göstermemesi
Yeniçam gemi inşa sanayi altyapısının yetersizliği
Kruvaziyer turizmden yeterince yararlanılamaması
Ulaşımın getirdiği maliyetlerden dolayı pahalı bir şehir olması
Konaklama tesislerinin yetersizliği
Doğalgaz olmaması
Kırsal kesimde altyapı yetersizliği
İçme suyu sorunu
Çimento fabrikasının şehir merkezinde olmasının çevre üzerindeki olumsuz etkisi
Tarım ve hayvancılık sektöründe bilinçsiz üretim
Tarımda alternatif ürün geliştirilememesi

Katı atık sorunu
Ticaret ve sanayi ile ilgili ara eleman eksikliği (nitelik sorunu)
Çevre sorunları olması ve insanların duyarlılığı
Zayıf kurumsallaşma
Çok sayıda belde belediyesinin olması
Üniversitenin sanayiye yönelik verdiği hizmetlerin pahalı olması
Trabzon dışındaki iş adamlarının şehre yatırım yapmaması
Sağlık imkânlarından yeterince verim alınmaması
Değirmendere Havzası'nın korunamaması
İhracatın tarıma dayalı olması
Turizm olanaklarının yeterince değerlendirilememesi
Kent olarak çok sayıda marka ürüne sahip olunamaması
Sermayenin büyük illere kaçması
Şehir merkezindeki süpermarketlerin ticarete olumsuz etkisi
Mülkiyet sorunlarının giderilememesi
Demiryolunun olmaması, denizyolundan ise yeterince yararlanılmaması
Trafik ve otopark sorunu
Arazi yapısı nedeniyle altyapı yatırımlarının maliyetlerinin yüksek olması
Dağınık yerleşim yapısı
Akarsulardan enerji temin etme yönünde yeterince yararlanılmaması
İlde üretilen tarım ürünlerinin işlenmeden veya yarı mamul olarak satılması
Tarımsal üretimde devlete bağımlılık
Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlarla kullanılması

TRABZON İLİNİN KARŞISINDAKİ FIRSATLAR	TRABZON İLİNİN KARŞISINDAKİ TEHDİTLER
Ilıman iklimine sahip olması DOKAP'ın AB hibe programına alınması Karadeniz'de petrol bulunma ihtimali Bölgesel Kalkınma Ajanslarından birinin ilde kurulacak olması Doğalgaz İstinaf mahkemelerinin Trabzon'da kurulması BDT'ye yakınlık Özel üniversitenin kurulma aşamasında olması 5084 sayılı Teşvik Kanunu kapsamında olması Organik tarım ürünlerine olan talebin artması AB fonlarının mesleki eğitime verdiği destekler Karadeniz bölünmüş yolu	Tarım ve sanayi açısından gelişme için arazinin kısıtlı olması Komşu illerde kurulacak olan üniversiteler Komşu ülkelerdeki demode olmuş nükleer enerji santrallerinin bulunması Heyelan ve aşırı yağışlar Komşu ülkelerdeki siyasi ve idari istikrarsızlıklar Traceca Projesi'nin hayata geçirilmesi

Bu uygulamada, katılımcılara, yukarıda yer alan güçlü ve zayıf yönler listesi dağıtılmış ve katılımcılardan Trabzon ili için en fazla önem arz eden ve baskın olan yönlere 1'den 10'a kadar puan vermeleri istenmiştir.

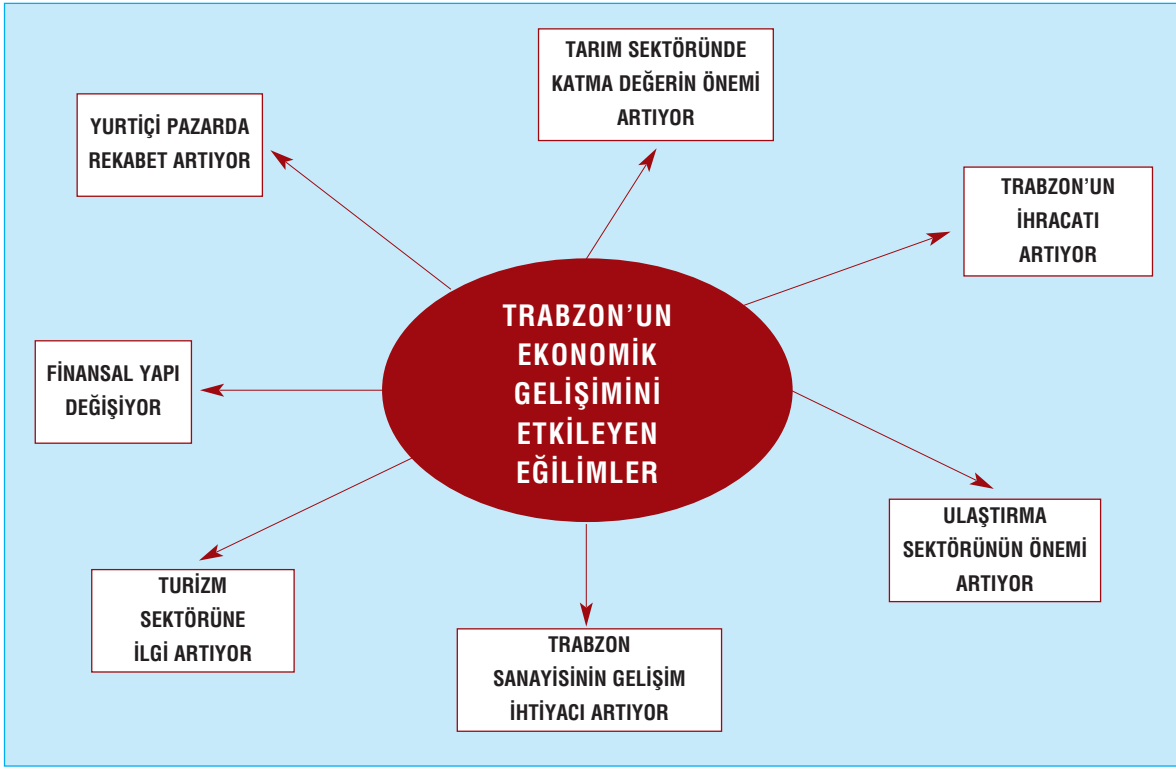
Katılımcıların yaptıkları puanlandırmaya göre ulaşılan sonuçlar ve Trabzon ili için en baskın olan güçlü ve zayıf yönler şu şekilde belirlenmiştir:

TRABZON'UN GÜÇLÜ YÖNLERİ - BASKIN	ORTALAMA
Bölgedeki tek havalimanına sahip olması	3,28
Üniversiteye sahip olması	3,15
Eğitim altyapısının güçlü olması	2,81
Fındık ve çay üretimi	2,79
Bölgenin sağlık merkezi olması	2,68
Girişimci ruhunun güçlü olması	2,55
Bölgenin merkezi konumunda olması	2,42
Genç nüfus oranının yüksek olması	2,32
Tarihi bir şehir olması	2,08
Trabzonspor'un güçlü bir futbol takımı olması	2,06

TRABZON'UN ZAYIF YÖNLERİ - BASKIN	ORTALAMA
İnsanların ortak çalışmaya yatkın olmayışı	5,69
Sanayinin gelişmemiş olması	3,26
Çarpık kentleşme ve tarihi dokunun tahribi	2,93
Demiryolunun olmaması, denizyolundan ise yeterince yararlanılmaması	2,70
Zayıf kurumsallaşma	2,15
Teknolojik bilgi birikimi yetersizliği	2,13
Ticaret ve sanayi ile ilgili ara eleman eksikliği (nitelik sorunu)	2,06
Kentsel yaşama bilincinin eksikliği	1,93
Sanayide lokomotif bir sektörün olmaması	1,85
Trabzon dışındaki iş adamlarının şehre yatırım yapmaması	1,67

Katılımcıların belirlediği Trabzon ili için baskın olan güçlü ve zayıf yönler, "Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı" sırasında, 2 ve 5 yıllık hedeflerin belirlenmesi çalışmasında kullanılmıştır.

3.4 TRABZON'UN EKONOMİK GELİŞİMİNİ ETKİLEYEN EĞİMLER

TARIM SEKTÖRÜNDE KATMA DEĞERİN ÖNEMİ ARTIYOR

1) İhracat ürünlerine dayalı artıyor

1.1 Tarım sektörünün ihracat pazarları çeşitleniyor

Ürün tanıtım grupları oluşturulması (ticaret borsası)

Arazi toplulaştırılması (tarım bakanlığı)

Arazi kullanım planlarının yapılması (valilik, il genel meclisi)

Su ürünleri yetiştiricilik alanlarının belirlenmesi için deniz ve akarsu kullanım planlarının yapılması, su ürünlerinin özel teşvik kapsamına alınması (valilik, bakanlar kurulu)

1.1.1 Ulaşım altyapısının geliştirilmesi ihtiyacı artıyor

1.1.1.1 Farklı tarımsal taleplerle karşılaşıyor

1.1.1.1.1 Organik tarıma ve tıbbi aromatik bitkilere talep artıyor

Organik ve tıbbi bitkiler dış pazar araştırması yapılmalıdır

2) Tarım ürünlerinde çeşitlenmenin önemi artıyor

2.1 Tarımsal üretim riskinin azaltılması sağlanıyor

2.2 Tarımsal bilgi ihtiyacı artıyor

İşletmelerin tarımsal ar-ge becerisinin artırılması gerekiyor

3) Tarım ürünlerinde katma değer sağlayacak unsurlara ihtiyaç artıyor

Tarımsal veri tabanının oluşturulması

3.1 Tarım ürünlerinin kalitesini artıracak çalışmalar gerekiyor

3.1.1 Kaliteli, tohum, fidan, damızlık

3.1.2 Sulama, toprak analizi, gübreleme

3.2 Deniz ve karada kültür balıkçılığı üretim ve yetiştiriciliğinin geliştirilmesi gerekiyor

İşleme ve değerlendirme tesisi yapılmalıdır

Seçilmiş, işlenmiş ürünlerde pazarlama şirketlerinin ve kanallarının geliştirilmesi

Çiftçilerin ve kültür balıkçılarının örgütlenmesi

3.3 Avcılık kısa sezondan uzun sezona yayılmalı

İşleme ve değerlendirme tesisleri yapılmalıdır

Soğuk hava depolarıyla fiyat istikrarı sağlanmalı (müteşebbis)

Yabancı yatırımcıların şehrimize ilgisi artırılmalıdır.

Çiftçilerin ihtiyaçlarını talep eder hale gelmesi için, çiftçi birlikleri tarafından eğitilmelidirler

Kalite kontrol laboratuvarları kurulmalıdır

Seçilmiş ürün gruplarında işletme değerlendirme, fizibilite projeleri Ticaret Sanayi Odası'nca düzenlenip yapılmalıdır

Trabzon ilinin ekonomik gelişimini etkileyen eğilimlerden biri tarım sektöründe katma değer önemindeki artıştır. Katılımcılar bu ana eğilimi değerlendirmiş ve bu eğilimin oluşturduğu alt eğilim ve gelişimleri yorumlamışlardır. Ayrıca, bu alt eğilimlerin Trabzon ilinin ekonomik gelişimi içi işaret ettiği görevleri belirlemişlerdir.

■ **İhracat tarım ürünlerine dayalı olarak artmaktadır.** Tarım sektörünün ihracat pazarı çeşitlenmektedir. Bu durum, farklı tarım ürünlerine olan taleplerle karşılaşılmasına neden olmaktadır. Özellikle de organik tarım ürünlerine ve tıbbi aromatik bitkilere olan talep artmaktadır. Özellikle bu bitki gruplarına ve organik tarıma yönelik dış pazar araştırması yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Karayemiş

İhracatın tarım ürünlerine dayalı olarak artmasıyla birlikte, ürün tanıtım grupları oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Yine bu artışla birlikte arazi toplulaştırması ve arazi kullanım planlarının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

İhracatın tarım ürünlerine dayalı olarak artışı su ürünleri ile ilgili olarak deniz ve akarsu kullanım planlarının yapılması görevini de doğurmaktadır.

■ **Tarım ürünlerinde çeşitlenmenin önemi artmaktadır.** Bu gelişme, tarımsal üretim riskinin azaltılmasını sağlamakta; buna bağlı olarak tarımsal bilgi ihtiyacı artmaktadır. Bu gelişmeler, Trabzon işletmelerinin tarımsal ar-ge becerisinin artırılması gerekliliğini bir görev olarak ortaya koymaktadır.

■ **Tarım ürünlerinde katma değer sağlayacak unsurlara duyulan ihtiyaç artmaktadır.** Bu eğilime bağlı olarak tarımsal veri tabanının oluşturulması gerekmektedir. Tarım ürünlerinde katma değer artırılabilmesi için tarım ürünlerinin kalitesini artıracak çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Kaliteli tohum, fidan, damızlık ihtiyacı olmakta; ayrıca sulama, toprak analizi ve gübreleme konularında da çalışmalar yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Tarım ürünlerinde katma değer sağlanmasına olan ihtiyaç, deniz ve karadaki kültür balıkçılığının üretim ve yetiştiriciliğinin geliştirilmesi gerekliliğini doğurmaktadır. Bunun geliştirilmesi için işleme ve değerlendirme tesislerini yapılması gerekliliği bir görev olarak ortaya çıkmaktadır. Üretim tesislerine duyulan ihtiyacı yanı sıra seçilmiş ve işlenmiş ürünlerin pazarlanmasına yönelik şirket ve kanalların da geliştirilmesi görevi karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte, katılımcılar, çiftçilerin ve kültür balıkçılarının örgütlenmesi gerekliliğini de bir başka görev olarak belirlemişlerdir.

Bu alt eğilimle ilgili belirlenen bir başka gelişme de avcılık sezonunun uzun sezona yayılmasıdır. Yine bununla ilgili olarak, işleme ve değerlendirme tesislerinin yapılması ve soğuk hava depolarıyla fiyat istikrarının sağlanması görevleri ortaya çıkmaktadır.

Tarım ürünlerinde katma değer sağlanmasına yönelik olarak katılımcılar, yabancı yatırımcıların Trabzon'a ilgilerinin artırılması görevini gündeme getirmişlerdir.

Çiftçilerin, ihtiyaçlarını talep edebilir hale gelmeleri için çiftçi birlikleri tarafından eğitilmeleri, kalite kontrol laboratuvarları kurulması, ticaret sanayi odasının seçilmiş ürünlerde işletme değerlendirme ve fizibilite projeleri yapması gerekliliği görevleri belirlenmiştir.

TRABZON'UN İHRACATI ARTIYOR

1) Dış ticarete uzmanlaşmanın önemi artıyor

- 1.1 İhtisas bankacılığının önemi artıyor
 - 1.1.1 İhracata yönelik kredi ve diğer finansman imkanlarına duyulan ihtiyaç artıyor
 - Bankaların ihracatçı firmalara yönelik uygun kredi sağlamaları
 - Kredi faiz oranlarının dünya ölçeğine çekilmesi
 - Teminat sisteminde kolaylık ve KOBİ'ler için Garanti Fonu'nun işletilmesi
- 1.2 Pazarlamanın önemi artıyor
 - 1.2.1 Pazarlama organizasyonlarının geliştirilmesinin önemi artıyor
 - Komşu ülkelerde Türk Ticaret Merkezleri kurulmalı
 - Fuarlara yönelik devlet desteklerinin artırılması
 - Uluslararası pazarlama okulu açılması ve eğitimler verilmesi
 - Hedef pazarlara yönelik ticaret heyeti programları düzenlenmesi
- 1.3 Üretilen ürünlerin dünya ölçeğinde tanıtımının yapılması
 - Dış ticaret masası oluşturulması
 - Ürün tanıtım gruplarının oluşturulması (devlet - özel sektör)

2) Dış Ticaret tarım ürünleri ağırlıklı artıyor

- 2.1 İşlenmiş tarım ürününe ilgi artıyor
 - 2.1.1 Ar-ge'nin önemi artıyor
 - Teknokent'te tarıma dayalı ar-ge birimi oluşturulmalı
- 2.2 Alternatif tarım ürünlerine ihtiyaç duyuluyor
 - Alternatif tarım ürünlerinin yetiştirilme şartlarının araştırılması
 - Seracılığın geliştirilmesi ve desteklenmesi
 - Tarımsal ürün ihracatına AB eşdeğerinde teşvik verilmesi

3) Katma değerli ürünlerin dış ticaretteki önemi artıyor

- 3.1 Markalaşmaya ihtiyaç duyuluyor
 - 3.1.1 Uluslararası normlara uygun üretim ihtiyacı doğuyor
 - Kalite standardizasyon ve belgelendirme eğitimlerinin yaygınlaştırılması
- 3.2 Yeni ürünlerin geliştirilmesi ihtiyacı doğuyor
 - Yeni ürün üretecek sahaların kamu tarafından oluşturulması
 - Sanayi toplumu kültürü eğitimi verilmesi

4) Trabzon'un Türkiye dış ticaretinden aldığı pay artıyor

- 4.1 Sermaye birikimi oluşuyor
 - 4.1.1 Birikim yeni yatırım alanlarına yöneliyor
 - Ar-ge merkezleri kurulması
 - Ar-ge fonlarının oluşturulması
 - Teknik okullar, ME
- 4.2 Dış ticaret yapan firma sayısı artıyor
 - 4.2.1 Nitelikli eleman ihtiyacı artıyor
 - Dış ticaret konulu eğitim ve seminerlerin yaygınlaştırılması

Trabzon'un ekonomik gelişimini etkileyen bir diğer eğilim ihracattaki artış olmuştur. İncelenen bu ana eğilimin alt açılımları ve yerine getirilmesi gereken görevler değerlendirildiğinde aşağıdaki tespitler ortaya çıkmaktadır:

■ **Dış ticarete uzmanlaşmanın önemi atmaktadır.** Dış ticaretteki uzmanlaşma ihtiyacı ihtisas bankacılığının önemini de artırmakta, ihracata yönelik kredi ve diğer finansman imkânlarına duyulan ihtiyacın da artmasını gündeme getirmektedir. Bu eğilimler,

bankaların ihracatçı firmalara yönelik uygun kredi sağlamaları, kredi faiz oranlarının dünya ölçeğine çekilmesi ve teminat sistemine kolaylık getirilmesi; KOBİ'ler için garanti fonunun işletilmesi görevlerini işaret etmektedir.

Dış ticarete uzmanlaşmanın önemi arttıkça pazarlamanın da önemi artmaktadır. Pazarlama organizasyonları daha fazla önem kazanmaktadır. Bu gelişmeler; komşu ülkelerde Türk Ticaret merkezlerinin kurulması, fuarlara yönelik devlet desteklerinin artırılması, uluslararası pazarlamaya yönelik okul açılması ve eğitimler verilmesi görevlerini gündeme getirmektedir. Dış ticaretteki uzmanlaşmanın önemi arttıkça, üretilen ürünlerin dünya ölçeğinde tanıtımının yapılması önem kazanmaktadır. Buna bağlı olarak da dış ticaret masasının, kamu ve özel sektör tarafından da ürün tanıtım gruplarının oluşturulması görevleri ortaya çıkmaktadır.

■ **Dış ticaret, tarım ürünleri ağırlıklı artış göstermektedir.** İşlenmiş tarım ürünlerine ilgi artmakta, buna bağlı olarak da ar-ge çalışmaları daha fazla önem kazanmaktadır. Trabzon Teknokent'te tarıma dayalı bir ar-ge birimi oluşturulması görevi gündeme gelmektedir.

Tarım ürünleri ihracatının artmasıyla birlikte, alternatif tarım ürünlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Alternatif tarım ürünlerinin yetiştirilme şartlarının araştırılmasına ve seracılığın geliştirilmesine - desteklenmesine, tarımsal ürün ihracatına AB eşdeğerinde teşvik verilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

■ **Katma değerli ürünlerin dış ticaretteki önemi artmaktadır.** Buna bağlı bir gelişme de markalaşmaya duyulan ihtiyaç olmaktadır. Markalaşma ihtiyacı da, uluslararası normlara uygun üretimi gerektirmektedir. Bu alt eğilimin, kalite standardizasyon ve belgelendirme eğitimlerinin yaygınlaştırılması görevini doğurmaktadır.

Katma değerli ürünlerin dış ticaretteki öneminin artmasının doğurduğu bir başka alt eğilim de yeni ürün geliştirme ihtiyacındaki artış olmaktadır. Bunun için yeni ürün üretecek sahaların kamu tarafından oluşturulması, sanayi toplumu olma kültürünün yerleşmesine yönelik bilinçlendirme eğitimlerinin yapılması gerekmektedir.

■ **Trabzon'un Türkiye dış ticaretinden aldığı pay artmaktadır.** Böylelikle sermaye birikimi oluşmakta, birikimler de yeni yatırım alanlarına yöneltilmektedir. Yeni yatırım alanları ve ürünler için ar-ge merkezlerinin kurulması, ar-ge fonlarının oluşturulması, teknik okulların geliştirilmesi görevlerinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

Trabzon'un dış ticaret payının artması, dış ticaret yapan firma sayısını da artırmakta, bu eğilim, dış ticaret konusunda nitelikli eleman ihtiyacını doğurmaktadır. Bundan dolayı da, dış ticaret konulu eğitim ve seminerlerin yaygınlaştırılması bir görev olarak ortaya çıkmaktadır.

Grup 2
Karincalar

ULAŞTIRMA SEKTÖRÜNÜN ÖNEMİ ARTIYOR

1) Ulaştırma sektörü gelişiyor

1.1 İnsan ve mal akımı artıyor

1.1.1 Üretim ve pazarlamanın artması sonucu konaklama ve ticaret ihtiyacı artıyor

1.1.1.1 Hizmet sektörü gelişiyor

1.1.1.1.1 Sektörler arası iletişim artıyor ve gelişiyor

1.1.1.1.1 Ulaşım yatırımlarının artırılması ancak ulaşım maliyetlerinin kişiye ve sektörlerimize yansımalarının düşürülmesi ihtiyacı artıyor

Özellikle yük taşımacılığında deniz yoluna ağırlık verilmesi, Trabzon limanı kapasitesinin maksimuma çıkarılması, örn: yük şileplerinin geliştirilmesi

2) Ulaştırma altyapısı geliştirme ihtiyacı artıyor

2.1 Şehir içi kara ulaşımı yoğunlaşıyor

Bazı araçların şehre girmesi gerekiyor (terminal batıya kayabilir)

Ulaşım master planının yapılması gerekiyor

Şehir içi trafik (yaya ve araç) acilen çözümlenmesi gerekiyor

Özellikle merkezde kitle ulaşımının ağırlıklı olarak raylı sistem ile taşınması

Güney çevre yolu yapılarak Beşirli - Faroz sahil yolunun yeşil alan olması

2.2 Demiryolu ihtiyacı artıyor

GAP - Trabzon demiryolu yapılması

Havaalanı kapasitesinin artırılması gerekiyor

3) Gümrükleme, acentecilik, sigortacılık, akaryakıt bakım atölyeleri ihtiyacı artıyor

3.1 Hizmet kalitesinin artması gerekiyor

3.1.1 Kalifiye eleman ihtiyacı artıyor

3.1.1.1 Mesleki ve hizmet içi eğitimlere ihtiyaç artıyor

Gemi adamı yetişmesi

Lojistik meslek okulu oluşturulması

İlkokullarda trafik eğitimi verilmesi

Grup 3
Zigana

Trabzon'un ekonomik ve ticari gelişimini etkileyen bir başka ana eğilim ulaştırma sektörünün öneminin artması olmaktadır. Ulaştırma sektörünün kazandığı önem çeşitli alt eğilim ve gelişimlere neden olmakta ve çeşitli görevler ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların bu ana eğilimle ilgili yaptıkları saptamalar ve ortaya koydukları görevler şunlar olmuştur:

■ **Ulaştırma sektörü gelişmektedir.** Buna bağlı olarak insan ve mal akımı artmakta; üretim ve pazarlamanın artması sonucu konaklama ve ticaret ihtiyacı da artış göstermektedir. Bu durum hizmet sektörünü de geliştirmekte, sektörler arası iletişim ihtiyacı da artmakta ve gelişmektedir. Buna bağlı olarak, ulaşım yatırımlarının artırılması ancak, bu yatırımlardan doğan maliyetlerin kişilere ve sektörlere yansıtılmaması gerekmektedir. Özellikle yük taşımacılığında deniz yoluna ağırlık verilmesi ve Trabzon limanının maksimum kapasiteye çıkarılması gerekmektedir.

■ **Ulaştırma altyapısını geliştirme ihtiyacı artmaktadır.** Şehir içinde karayolu ulaşımı yoğunlaşmakta, bazı araçların şehre girmesi gerekliliği gündeme gelmektedir. Bundan dolayı da ulaşım master planının yapılması bir görev olarak ortaya çıkmaktadır. Şehir içi yaya ve araç trafiğinin en kısa zamanda çözümlenmesi, özellikle de merkezde kitle ulaşımının ağırlıklı olarak raylı sistem ile taşınması gerekmektedir. Bununla birlikte, güney çevre yolunun yapılması ve Beşirli - Faroz sahil yolunun yeşil alan olması gerekmektedir.

Ulaştırma altyapısındaki gelişim ihtiyacı demiryolu için de bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır. GAP - Trabzon demiryolunun yapılması gerekmektedir.

Bununla birlikte, havaalanının kapasitesinin de artırılması görevi gündeme gelmektedir.

■ **Gümrükleme, acentecilik, sigortacılık, akaryakıt bakım atölyeleri gibi işkollarına duyulan ihtiyaç artmaktadır.** Bu alanlardaki hizmet kalitesinin artırılması gerekmektedir. Hizmet kalitesine bağlı olarak kalifiye eleman ihtiyacı da artmakta, mesleki ve hizmet içi eğitimlerin artırılması gerekmektedir. Gemi adamı yetiştirme, lojistik meslek okulu, ilkokullarda trafik derslerinin verilmesi bu eğilimin işaret ettiği görevler olarak belirlenmiştir.

Grup 4
Serander

TRABZON SANAYİSİNİN GELİŞİM İHTİYACI ARTIYOR

1) Mevcut işletmelerin gelişim ihtiyacı artıyor

- 1.1 Hammadde
 - Nitelikli lojistik destek
- 1.2 Kalifiye eleman
 - Mesleki eğitim
 - Ücretlendirme (firmalar)
 - Sosyal ve fiziki çevre (belediyeler)
- 1.3 Finansman
 - Teşvik ve kredilendirme
 - Alternatif finans kaynakları
- 1.4 Yeni teknoloji
 - Danışmanlık hizmetleri (KOSGEB, vs)
 - Sanayi fuarlarının ziyareti
- 1.5 Kalite
 - Danışmanlık ve eğitim
 - Belgelendirme ve sertifikasyon
 - Verimlilik toplam kalite

2) Yeni yatırım ve işletmelere ihtiyaç artıyor

- 2.1 Yeni yatırım alanları (mekânsal)
 - Küçük sanayi siteleri
 - Organize sanayi bölgeleri
 - Endüstri bölgeleri
- 2.2 Pazar araştırması (iş planı)
 - Danışmanlık ve ilgili kurumlarla işbirliği (yatırım danışmanlığı, özel ve kamu)
- 2.3 Teknoloji seçimi
 - Danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması
 - Fuar ziyaretleri (KOSGEB, İGEME, vs)
- 2.4 Finansman ve insan kaynakları
 - Teşvik ve kredilendirme (devlet ve bankalar)
 - Alternatif finans kaynağı (finans danışmanlığı)

3) Mevcut sanayinin ar-ge gücünün artması gerekiyor

- 3.1 Araştırmacı ihtiyacı
 - Üniversite ve sanayici işbirliği
 - Döner sermayenin kaldırılması
- 3.2 Laboratuvar ihtiyacı
 - Teknopark, Tekmer, piyasa, üniversiteler
- 3.3 İnovasyon
 - Danışmanlık
- 3.4 Patent ve marka
 - Patent enstitüsü, danışmanlık ve akredite kuruluşlar

Trabzon'un ekonomik gelişimini etkileyen bir diğer eğilim Trabzon sanayisinin gelişim ihtiyacındaki artış olmuştur. Bu eğilimin doğurduğu gelişim, eğilim ve görevler şu şekilde değerlendirilmiştir:

- **Mevcut işletmelerin gelişim ihtiyacı artmaktadır.** İşletmelerin hammadde kullanımı artmakta, hammaddenin zamanında ve uygun biçimde ulaştırılabilmesi için nitelikli lojistik desteğe ihtiyaç duyulmaktadır.

Mevcut işletmelerin gelişimi ihtiyacı arttıkça kalifiye elemana duyulan ihtiyaç da artmakta; mesleki eğitim, ücretlendirme, sosyal ve fiziki çevrenin geliştirilmesi konularında çeşitli görevler gündeme gelmektedir.

Mevcut işletmelerin gelişim ihtiyacı, finansman konusunda da gelişimi gerektirmekte, teşvik ve kredilendirme, alternatif finans kaynaklarının yaratılması görevlerini gündeme getirmektedir.

Mevcut işletmelerdeki gelişim ihtiyacı, yeni teknoloji geliştirme ihtiyacını da beraberinde getirmekte, KOSGEB ve benzeri kuruluşlardan danışmanlık hizmetlerinin alınması, sanayi fuarlarının ziyaret edilmesi çalışmalarının da gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Mevcut işletmelerin gelişim ihtiyacı, kalite konusunda da gelişim ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Buna yönelik danışmanlık ve eğitim hizmetleri alımı, belgelendirme ve sertifikasyon çalışmaları, verimlilik ve toplam kalite alanlarında çalışmaların yapılmasını gündeme getirmektedir.

■ **Yeni yatırım ve işletmelere ihtiyaç artmaktadır.** Yeni yatırım alanlarına duyulan ihtiyaç artmakta, küçük sanayi sitelerinin, organize sanayi bölgelerinin ve endüstri bölgelerinin oluşturulmasına ihtiyaç artmaktadır.

Yeni yatırım ve işletmelere duyulan ihtiyaç bu alanlarda yapılacak pazar araştırması ve iş planı çalışmalarına da ihtiyacı gündeme getirmektedir. Danışmanlık ve ilgili kurumlarla işbirliği yapılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Yeni yatırım ve işletmelere duyulan ihtiyaç teknoloji seçimi konusundaki çalışmaları da gerektirmekte; bunlarla ilgili danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması, fuar ziyaretlerinin yapılması gerekmektedir.

Yeni yatırım ve işletmelere duyulan ihtiyaç finansman ve insan kaynakları konusunda gelişim ihtiyacını da doğurmaktadır. Teşvik ve kredilendirmeye yönelik çalışmalara, finansman yönetimi konusunda danışmanlık yapabilecek alternatif insan kaynağına ihtiyaç duyulmaktadır.

■ **Mevcut sanayinin ar-ge gücünün artması gerekmektedir.** Bu eğilime bağlı olarak araştırmacı teknik işgücü ihtiyacı gündeme gelmektedir. Buna yönelik olarak üniversite - sanayici işbirliğine ve döner sermayenin kaldırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Mevcut sanayinin ar-ge gücünün artırılabilmesi için laboratuvar ihtiyacının da karşılanması gerekmektedir. Teknopark, Tekmer ve üniversitelerden bu konuda destek alınması gerekmektedir.

Grup 5
Öz Zigana

Mevcut sanayinin ar-ge gücünün artması için, inovasyon konusunda da gelişim gerekmektedir. Buna yönelik firmaların danışmanlık hizmetlerinden yararlanmaları gerekmektedir.

Mevcut sanayinin ar-ge gücünün artması için patent ve marka konusundaki çalışmaların da hızlanması gerekmektedir. Buna yönelik olarak Türk Patent Enstitüsü (TPE) ve danışmanlık firmaları ile birlikte çalışılmaya ihtiyaç vardır.

Trabzon ilinin ekonomik gelişim alanlarından biri olan turizm sektörüne ilginin artması, incelenen ana eğilimlerden biri olmuştur. Bu eğilimin doğurduğu alt eğilimler ve ortaya çıkardığı görevler aşağıdaki gibi olmuştur:

■ **Turizme yönelik altyapı yatırımları artıyor.** Turizm işletmelerinin sayısında artış olmaktadır. Bu aynı zamanda, istihdamı artırmakta ve yerel değerlerin pazarlanmasına da imkân vermektedir. Bunun daha da artırılması için yöresel ürün ve el sanatlarının ekonomiye kazandırılması gerekmektedir.

■ **Turizm çeşitliliği artmaktadır.** Çeşitlilikteki artış, kongre, fuar, festival turizmi altyapı ihtiyacını da artırmaktadır. DTM'nin uluslararası fuar turizmi için daha aktif kullanımını gerekmektedir.

TURİZM SEKTÖRÜNE İLĞİ ARTIYOR	
1) Turizme yönelik altyapı yatırımları artıyor	
1.1 Turizm işletmelerinin sayısı artıyor	
1.1.1 İstihdam artıyor ve yerel değerlerin pazarlanmasına olanak sağlıyor	Yöresel ürün, el sanatlarının ekonomiye kazandırılması
2) Turizm çeşitliliği artıyor	
2.1 Kongre, festival ve fuar turizmi altyapı ihtiyacı artıyor	DTM'nin uluslararası fuar turizmi amacıyla daha aktif olarak kullanılması
2.2 Kültür turizmine ilgi artıyor	Kültür varlıklarının tanıtımı, bakımı, korunması konusunda belediye, valilik, medya, STK'lar ve yerel halkın etkinlik ve projeler gerçekleştirilmesi
2.3 Doğa sporlarına ve kış turizmine ilgi artıyor	
2.3.1 Ekolojik dengenin korunması ön plana çıkıyor	Sürdürülebilir planlama yapmalıyız
	Kış turizmine yönelik altyapının yeterli hale gelmesi
3) Trabzon'un turizm sektöründen aldığı pay büyüyor	
3.1 Tesis sayısı artıyor	
3.1.1 Profesyonel yatırımların sayısı artıyor	Tesisler için planlı yer seçim kararları üretmeliyiz
3.2 İstihdam artıyor	
3.2.1 Göç azalıyor	Yaşam kalitesini artırmalıyız
3.3 Yöresel ürünler önem kazanıyor	
3.3.1 Ev ekonomisine katkı sağlıyor	Kaliteli üretime yönlendirmeli ve çeşitliliği sağlamalıyız
	Yaratıcı tanıtım faaliyetlerini artırmalıyız
3.4 Turizmi destekleyici unsurların önemi artıyor	
3.4.1 Turizm pazarlaması yapan kuruluşların eksikliği artıyor	
3.4.1.1 Bu kuruluşlarda görev alacak vasıflı eleman ihtiyacı doğuyor	Eğitim kurumları ve sektör kuruluşlarının işbirliği içerisinde hareket etmelerini sağlayacak düzenlemelerin yapılması

Turizm çeşitliliğindeki artış, kültür turizmini de olumlu yönde etkilemektedir. Kültür varlıklarının korunması, bakımı ve tanıtımı için çeşitli kurum ve kuruluşlarla projelerin yürütülmesi gerekmektedir.

Turizm çeşitliliğindeki artış, doğa ve kış turizmine olan ilgiyi de artırmaktadır. Ekolojik dengenin sağlanması bu turizm türleri için önemli bir ihtiyaç olarak gündeme gelmektedir. Buna yönelik olarak sürdürülebilir planlamalara ihtiyaç duyulmakta; bununla birlikte kış turizmine yönelik altyapının da yeterli hale getirilmesi gerekmektedir.

■ **Trabzon'un turizm sektöründen aldığı pay artmaktadır.** Tesis sayılarında artış gözlemlenmekte, profesyonel yatırımların sayısı artmaktadır. Bu tesisler için planlı yer seçimi kararlarının üretilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Trabzon'un turizmden aldığı pay arttıkça istihdam artmakta, göç azalmaktadır. Buna bağlı olarak yaşam kalitesinin artırılması da gerekli olmaktadır.

Trabzon'un turizm payı arttıkça yöresel ürünler de önem kazanmakta, böylece ev ekonomisine katkı artmaktadır. Üretimin kalitesini artırmak ve çeşitliliği sağlamak gerekli olmaktadır. Üretimin yanı sıra, tanıtıma yönelik de yaratıcı yöntemlerin geliştirilmesi gereklilik kazanmaktadır.

Trabzon'un turizm payındaki artış turizmi destekleyici unsurların önemini de artırmaktadır. Turizm pazarlaması yapan kuruluşlar da buna bağlı olarak daha fazla önem kazanmakta, bu kuruluşlarda görev alacak vasıflı personel ihtiyacı artmaktadır. Eğitim kurumları ve sektör kuruluşlarının işbirliği içinde hareket etmelerini sağlayacak düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Grup 6 Rakım 20

FINANSAL YAPI DEĞİŞİYOR

1) Kar marjlarının düşüklüğü etkin finansman yönetimini zorunlu kılıyor

- 1.1 Etkin finansman yönetiminin önemi artıyor
 - 1.1.1 Üniversitelerin önemi artıyor
- 1.2 Karlılığı artıran bilinçli finansman yöneticilerine ihtiyaç artıyor
 - Etkin finansman yöneticileri yetiştirecek kurumların artması gerekiyor
- 1.3 Karlılığı artıracak, giderleri azaltacak yeni teknolojiden faydalanmak gerekiyor
 - Etkin finansman yöneticileri yetiştirecek kurumların artması gerekiyor

2) Trabzon işletmelerinin büyüme ihtiyacı artıyor

- 2.1 Kurumsallaşmanın önemi artıyor
 - 2.1.1 Danışmanlık firmalarının önemi artıyor
 - Danışmanlık firmalarının işletmeleri yönlendirmesi gerekiyor
- 2.2 Kalifiye eleman ihtiyacı artıyor
 - 2.2.1 KOSGEB desteğiyle eleman yetiştirilmesinin önemi artıyor
 - 2.2.2 Eğitime olan ihtiyaç artıyor
 - STK'nın görev üstlenmesi
 - Kamunun desteği
- 2.3 Ar-ge'nin önemi artıyor
 - 2.3.1 Teknolojik verimliliğin önemi artıyor
 - 2.3.2 KOSGEB'in önemi artıyor

3) Finansman araçları çeşitleniyor

- 3.1 Bankacılık hizmetlerinin önemi artıyor
 - 3.1.1 Girişimci ile bankanın ilişkilerinin önemi artıyor
 - TSMMMO
- 3.2 Teknolojik bankacılığın gelişiminin önemi artıyor
 - 3.2.1 Bilgilendirmenin önemi artıyor
 - Bankaların işletmeleri bilgilendirmesi
- 3.3 Yeni finans araçlarının önemi artıyor
 - 3.3.1 Bilgilendirmenin önemi artıyor
 - Bankaların işletmeleri bilgilendirmesi

4) Artan ihracat kaynak gerektiriyor

- 4.1 Kredi eğilimi artıyor
 - 4.1.1 Bankalar ve bankacılık enstrümanlarına olan ihtiyaç artıyor
 - 4.2.2 İhtisas bankacılığının önemi artıyor (Eximbank gibi)

5) Yatırım finansman ihtiyacı artıyor

- 5.1 Sermaye ihtiyacı artıyor
 - 5.1.1 Kredi leasing ihtiyacı artıyor
 - STK'ların bankalar ile yatırımcıyı buluşturması
- 5.2 Yerli ortaklık ihtiyacı artıyor
 - 5.2.1 Halka arzların önemi artıyor
 - Aracı danışmanlık hizmetlerinden faydalanılması
- 5.3 Yabancı ortaklık ihtiyacı artıyor
 - 5.3.1 Global sermayenin ülkeye girişinin önemi artıyor
- 5.4 Teşviklerin önemi artıyor

Trabzon'un ekonomik gelişimini etkileyen bir diğer eğilim finansal yapıda yaşanan değişiklikler olmuştur. Bu ana eğilimin alt açılımları ve değerlendirmeler aşağıdaki tespitleri ortaya çıkarmaktadır:

■ **Kar marjlarının düşüklüğü etkin finansman yönetimini zorunlu kılmaktadır.** Etkin finansman yönetiminin önemi artmakta, üniversiteler bu konuda önem kazanmaktadır. Karlılığı artıran bilinçli finansman yöneticilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yöneticileri yetiştirecek kurumların artması gerekmektedir. Nitelikli personelin yanı sıra karlılığı artıracak ve giderleri azaltacak yeni teknolojilerin de önemi artmaktadır.

■ **Trabzon işletmelerinin büyüme ihtiyacı artmaktadır.** Buna bağlı olarak kurumsallaşmanın önemi de artmakta, firmaları bu yönde destekleyecek danışmanlık firmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Danışmanlık firmalarının Trabzon işletmelerinin büyüme ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve kurumsallaşma çabalarında yön gösterecek çalışmalar yapması gerekmektedir.

Trabzon işletmelerinin büyüme ihtiyacına paralel olarak kalifiye eleman ihtiyacında da artış göze çarpmaktadır. KOSGEB desteğiyle eleman yetiştirmenin önemi artmakta, eğitime olan ihtiyaç büyümektedir. STK'ların bu konuda görev üstlenmesine ve kamunun destek vermesine gereksinim duyulmaktadır.

Trabzon işletmelerin büyüme ihtiyacı ar-genin öneminin artmasına da neden olmaktadır. Teknolojik verimlilik gittikçe önem kazanmakta, KOSGEB de bu konuda firmalara destek sağlama rolüyle önem kazanmaktadır.

■ **Finansman araçları çeşitlenmektedir.** Bankacılık hizmetlerinin önemi artmaktadır. Girişimci ile bankanın ilişkileri daha kritik olmakta TSMMMO ile ilişkiler de önem kazanmaktadır. Finansman araçlarındaki çeşitlenmeye bağlı olarak teknolojik bankacılığın gelişimi de daha önemli bir hal almakta bununla birlikte yeni finansal araçların da önemi artmaktadır. Bankacıların teknolojik gelişmeler ve araçlar hakkında işletmeleri bilgilendirmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

■ **Artan ihracat, kaynak gerektirmektedir.** Kredi eğilimleri artmakta, bankalara ve bankacılık enstrümanlarına olan ihtiyaç önem kazanmakta; ihtisas bankacılığı gün geçtikçe daha önemli olmaktadır.

■ **Yatırım finansmanı ihtiyacı artmaktadır.** Sermaye ihtiyacı artış sergilemekte, kredi ve leasing ihtiyacı artmaktadır. STK'ların bankalar ile yatırımcıyı buluşturmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Yatırım finansmanı ihtiyacı arttıkça yerli ortaklık ihtiyacı da artış sergilemekte, halka arzların önemi artmaktadır. Aracı danışmanlık hizmetlerinden faydalanmak gerekliliği oluşmaktadır. Yerli ortaklık kadar yabancı ortaklık ihtiyacında da artış gözlemlenmekte, global sermayenin ülkeye girişi daha fazla önem kazanmaktadır. Bununla birlikte teşvikler de önem kazanan başka bir eğilim olmaktadır.

Grup 7
Vargit

YURTIÇİ PAZARDA REKABET ARTIYOR

1) Ürün / hizmet çeşitleri artıyor

- 1.1 Yeni pazarlama teknikleri ortaya çıkıyor
 - 1.1.1 Takibi zorlanıyor
 - Şirketlere kurumsal kimlik yapısının kazandırılması
 - Teknolojik yatırım
 - Şirketlerin paylaşarak teknik yatırım yapmaları (Güçlü şirket, BASEL II)
- 1.2 İnsanlardaki tüketim alışkanlıkları değişiyor
 - 1.2.1 Harcama alışkanlıklarında farklılıklar oluşuyor
 - 1.2.1.1 Tüketim artıyor
 - 1.2.1.1.1 Finans sektöründe yenilikler oluşuyor
 - 1.2.1.1.1.1 Finans sektöründe gelişmeler oluşuyor
 - Finans sektörü ortaklığı
 - Sektörün uygun nitelikli kredi sağlaması

2) Alıcı pazarlar ve müşteri grupları büyüyor

- 2.1 Kar marjları düşüyor
 - 2.1.1 Kurumsallaşma gereği doğuyor
 - Yeni ortaklıkların ortaya çıkması lazım

3) Rakipler büyüyor

- 3.1 Pazar payı azalıyor
 - 3.1.1 Yurtdışına yönelmenin önemi artıyor
 - 3.1.1.1 Dış ticaret birimlerinin önemi artıyor
 - Finans sektöründe dış ticareti bilen elemanların faaliyetlerinin artırılması

4) Müşteri beklentileri artıyor

- 4.1 Kaliteli yeni ürün yapma eğilimi oluşuyor
 - Ar-ge departmanı oluşturulması
- 4.2 Müşteri nokta sayısı artıyor
 - 4.2.1 İstihdam artıyor
 - 4.2.1.1 Gelir artıyor
 - 4.2.1.1.1 Vergi değeri artıyor
 - Sektörel teşvik sistemi kurulmalı
 - Trabzon'da danışman firmaların bulunması gerekiyor
 - 4.2.2.1 Nitelikli eleman sorunu oluşuyor
 - STK (İŞKUR)
 - Eğitim departmanı
 - MEB

5) Yurtiçi pazarlamanın önemi artıyor

- 5.1 Tanıtım ihtiyacı artıyor
 - 5.1.1 Reklam pazarı büyüyor, reklamın önemi artıyor
 - Reklam departmanı kurulmalı (KOSGEB)

Yurt içi pazarda yaşanan rekabetin artması Trabzon ili ekonomisini etkileyen bir başka ana unsurdur. Bu konuda tespit edilen alt açılımlar ve eğilimlerin işaret ettiği görevler aşağıdaki gibi olmaktadır:

Ürün / hizmet çeşitleri artmaktadır. Buna bağlı olarak yeni pazarlama tekniklerine ihtiyaç artmakta, bunların takibi zorlaşmaktadır. Şirketlerin kurumsal bir kimliğe kavuşma gerekliliği daha öne çıkmakta, teknolojik yatırım ihtiyacı gündeme gelmektedir. Şirketlerin karşılıklı paylaşım ile teknolojik yatırım yapmaları gündeme gelmektedir.

Ürün / hizmet çeşitliliği artarken tüketim alışkanlıkları değişmekte, harcama alışkanlıkları da farklılaşmaktadır. Tüketimdeki artış, finans sektörüne de yenilik kazandırmakta, finans sektöründe gelişmeler yaşanmaktadır. Finans sektörü ortaklıklarına ihtiyaç duyulmakta, sektörün uygun nitelikli kredi sağlaması gerekmektedir.

■ **Alıcı pazarlar ve müşteri grupları büyüyor.** Bu gelişme kar marjlarının düşmesine neden olmakta ve kurumsallaşma ve yeni ortaklıklar kurma gereğini ortaya çıkarmaktadır.

■ **Rakipler de büyümektedir.** Buna bağlı olarak pazar payı azalmakta, yeni pazar arayışları önem kazanmaktadır. Yurt dışına yönelmek kritikleşmekte, dış ticaret birimleri önem kazanmaktadır. Finans sektöründe dış ticareti bilen eleman artışına ihtiyaç duyulmaktadır.

■ **Müşteri beklentileri artmaktadır.** Kaliteli yeni ürüne olan ihtiyaç artmakta, ar-ge departmanlarının oluşturulması gerekliliği öne çıkmaktadır.

Müşteri beklentilerinin yanı sıra müşteri nokta sayıları da artmakta, bu durum istihdamı ve buna bağlı olarak da geliri artırmaktadır. Vergi değerindeki artış, sektörel teşvik sistemine duyulan ihtiyacı artırmakta, buna yönelik hizmet veren danışmanlık firmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Müşteri beklentileri arttıkça, nitelikli elemana duyulan ihtiyaç da artmakta, STK'lar, işletmelerin eğitim birimleri ve MEB faaliyetleri önem kazanmaktadır.

■ **Yurt içi pazarlamanın önemi artmaktadır.** Buna bağlı olarak tanıtım ihtiyacı da artmakta, reklâm pazarı büyümekte, reklâmın önemi artmaktadır.

3.5 TRABZON'UN EKONOMİK GELİŞİM GÖREVLERİNİN BELİRLENMESİ

Gruplar, Trabzon ilinin ekonomik, ticari ve sosyal gelişimin etkileyen eğilimlerle ilgili çalışmayı sona erdirdiklerinde Trabzon ilinin ekonomik gelişimini etkileyen eğilimleri ve ilin gelişimi için bu eğilimlerin işaret ettiği görevleri belirlemiştir.

Trabzon Kalesi

TÜM GÖREV LİSTESİ**TARIM SEKTÖRÜNDE KATMA DEĞERİN ÖNEMİ ARTIYOR**

1	Ürün tanıtım grupları oluşturulması (ticaret borsası)
2	Arazi toplulaştırılması (tarım bakanlığı)
3	Arazi kullanım planlarının yapılması (valilik, il genel meclisi)
4	Su ürünleri yetiştiricilik alanlarının belirlenmesi için deniz ve akarsu kullanım planlarının yapılması, su ürünlerinin özel teşvik kapsamına alınması (valilik, bakanlar kurulu)
5	Organik ve tıbbi bitkiler dış pazar araştırması yapılmalıdır
6	İşletmelerin tarımsal ar-ge becerisinin artırılması gerekiyor
7	Tarımsal veri tabanının oluşturulması
8	İşleme ve değerlendirme tesisi yapılmalıdır
9	Seçilmiş, işlenmiş ürünlere pazarlama şirketlerinin ve kanallarının geliştirilmesi
10	Çiftçilerin ve kültür balıkçılarının örgütlenmesi
11	İşleme ve değerlendirme tesisleri yapılmalıdır
12	Soğuk hava depolarıyla fiyat istikrarı sağlanmalı (müteşebbis)
13	Yabancı yatırımcıların şehrimize ilgisi artırılmalıdır.
14	Çiftçilerin ihtiyaçlarını talep eder hale gelmesi için, çiftçi birlikleri tarafından eğitilmelidirler
15	Kalite kontrol laboratuvarları kurulmalıdır
16	Seçilmiş ürün gruplarında işletme değerlendirme, fizibilite projeleri Ticaret Sanayi Odası'nca düzenlenip yapılmalıdır

TRABZON'UN İHRACATI ARTIYOR

17	Bankaların ihracatçı firmalara yönelik uygun kredi sağlamaları
18	Kredi faiz oranlarının dünya ölçeğine çekilmesi
19	Teminat sisteminde kolaylık ve KOBİ'ler için Garanti Fonu'nun işletilmesi
20	Komşu ülkelerde Türk Ticaret Merkezleri kurulmalı
21	Fuarlara yönelik devlet desteklerinin artırılması
22	Uluslararası pazarlama okulu açılması ve eğitimler verilmesi
23	Hedef pazarlara yönelik ticaret heyeti programları düzenlenmesi
24	Dış ticaret masası oluşturulması
25	Ürün tanıtım gruplarının oluşturulması (devlet - özel sektör)
26	Teknokent'te tarıma dayalı ar-ge birimi oluşturulmalı
27	Alternatif tarım ürünlerinin yetiştirilme şartlarının araştırılması
28	Seracılığın geliştirilmesi ve desteklenmesi
29	Tarımsal ürün ihracatına AB eşdeğerinde teşvik verilmesi
30	Kalite standardizasyon ve belgelendirme eğitimlerinin yaygınlaştırılması
31	Yeni ürün üretecek sahaların kamu tarafından oluşturulması
32	Sanayi toplumu kültürü eğitimi verilmesi
33	Ar-ge merkezleri kurulması
34	Ar-ge fonlarının oluşturulması
35	Teknik okullar, ME
36	Dış ticaret konulu eğitim ve seminerlerin yaygınlaştırılması

ULAŞTIRMA SEKTÖRÜNÜN ÖNEMİ ARTIYOR

37	Özellikle yük taşımacılığında deniz yoluna ağırlık verilmesi, Trabzon limanı kapasitesinin maksimuma çıkarılması, örn: yük şileplerinin geliştirilmesi
38	Gemi adamı yetiştirilmesi
39	Lojistik meslek okulu oluşturulması
40	İlkokullarda trafik eğitimi verilmesi
41	GAP - Trabzon demiryolu yapılması
42	Havaalanı kapasitesinin artırılması gerekiyor
43	Bazı araçların şehre girmesi gerekiyor (terminal batıya kayabilir)

44	Ulaşım master planının yapılması gerekiyor
45	Şehir içi trafik (yaya ve araç) acilen çözümlenmesi gerekiyor
46	Özellikle merkezde kitle ulaşımının ağırlıklı olarak raylı sistem ile taşınması
47	Güney çevre yolu yapılarak Beşirli - Faroz sahil yolunun yeşil alan olması
TRABZON SANAYİSİNİN GELİŞİM İHTİYACI ARTIYOR	
48	Nitelikli lojistik destek
49	Mesleki eğitim
50	Ücretlendirme (firmalar)
51	Sosyal ve fiziki çevre (belediyeler)
52	Teşvik ve kredilendirme
53	Alternatif finans kaynakları
54	Danışmanlık hizmetleri (KOSGEB, vs)
55	Sanayi fuarlarının ziyareti
56	Danışmanlık ve eğitim
57	Belgelendirme ve sertifikasyon
58	Verimlilik toplam kalite
59	Küçük sanayi siteleri
60	Organize sanayi bölgeleri
61	Endüstri bölgeleri
62	Danışmanlık ve ilgili kurumlara işbirliği (yatırım danışmanlığı, özel ve kamu)
63	Danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması
64	Fuar ziyaretleri (KOSGEB, İGEME, vs)
65	Teşvik ve kredilendirme (devlet ve bankalar)
66	Alternatif finans kaynağı (finans danışmanlığı)
67	Üniversite ve sanayici işbirliği
68	Döner sermayenin kaldırılması
69	Teknopark, Tekmer, piyasa, üniversiteler
70	Danışmanlık
71	Patent enstitüsü, danışmanlık ve akredite kuruluşlar
TURİZM SEKTÖRÜNE İLĞİ ARTIYOR	
72	Yöresel ürün, el sanatlarının ekonomiye kazandırılması
73	DTM'nin uluslararası fuar turizmi amacıyla daha aktif olarak kullanılması
74	Kültür varlıklarının tanıtımı, bakımı, korunması konusunda belediye, valilik, medya, STK'lar ve halk birliklerinin sağlanacağı etkinlik ve projelerin gerçekleştirilmesi
75	Sürdürülebilir planlama yapmalıyız
76	Kış turizmine yönelik altyapının yeterli hale gelmesi
77	Tesisler için planlı yer seçim kararları üretmeliyiz
78	Yaşam kalitesini artırmalıyız
79	Kaliteli üretime yönlendirmeli ve çeşitliliği sağlamalıyız
80	Eğitim kurumları ve sektör kuruluşlarının işbirliği içerisinde hareket etmelerini sağlayacak düzenlemelerin yapılması
81	Yaratıcı tanıtım faaliyetlerini artırmalıyız
FİNANSAL YAPI DEĞİŞİYOR	
82	Etkin finansman yöneticileri yetiştirecek kurumların artması gerekiyor
83	Giderleri azaltacak yeni teknolojiden faydalanmak gerekiyor
84	Danışmanlık firmalarının işletmeleri yönlendirmesi gerekiyor
85	STK'nın görev üstlenmesi
86	Kamunun desteği
87	TSMMMO

88	Bankaların işletmeleri bilgilendirmesi
89	Aracı danışmanlık hizmetlerinden faydalanılması
90	STK'ların bankalar ile yatırımcıyı buluşturması
YURTIÇİ PAZARDA REKABET ARTIYOR	
91	Şirketlere kurumsal kimlik yapısının kazandırılması
92	Teknolojik yatırım
93	Şirketlerin paylaşarak teknik yatırım yapmaları (Güçlü şirket, BASEL II)
94	Finans sektörü ortaklığı
95	Sektörün uygun nitelikli kredi sağlanması
96	Yeni ortaklıkların ortaya çıkması lazım
97	Finans sektöründe dış ticareti bilen elemanların faaliyetlerinin artırılması
98	Ar-ge departmanı oluşturulması
99	Sektörel teşvik sistemi kurulmalı
100	Trabzon'da danışman firmaların bulunması gerekiyor
101	STK (İŞKUR)
102	Eğitim departmanı
103	MEB
104	Reklâm departmanı kurulması (KOSGEB)

“Eğilimler Haritası”nda gruplarca belirtilen görevler gruplara dağıtılarak (tüm görev listesi) Trabzon ekonomisinin gelişimine yönelik grup olarak en önemli ve acil buldukları 3 görevi seçmeleri istenmiştir.

Tüm grupların çıktıları incelendiğinde, Trabzon'un ekonomik gelişim hedefleriyle ilgili grupların seçtiği görevler ağırlıklı olarak şu alanlarda yoğunlaşmıştır:

1. Trabzon'un turizm gelişimine yönelik görevler
2. Trabzon işletmelerinin kurumsal yapı ve insan kaynağı niteliğinin gelişimine yönelik görevler
3. Tarım ve su ürünleri sanayisinin gelişimine yönelik görevler
4. Ticari ulaşımın gelişimine yönelik görevler
5. Teknoloji ve ar-ge gelişimine yönelik görevler
6. Dış ticaretin geliştirilmesine yönelik görevler
7. Altyapının iyileştirilmesine yönelik görevler

3.6 TRABZON'UN 2-5 YILLIK EKONOMİK GELİŞİM HEDEFLERİ

“Eğilimler Haritası” çalışmasıyla Trabzon'un ekonomik ve ticari gelişimini etkileyen eğilimler ve ilin ekonomik gelişimi için bu eğilimlerin işaret ettiği görevler sıralanmıştır. Grupların en önemli ve acil buldukları görevleri sıralamalarının ardından, bu görevlerle ilgili 2 ve 5 yıllık hedefler belirlenmiştir.

Gruplar, görevlerin yerine getirilebilmesi ve Trabzon ilinin ekonomik gelişimi için ulaşılması gereken 2 ve 5 yıllık hedefleri belirleme aşamasında, ilin baskın olan güçlü ve zayıf yönleri ile çevresindeki fırsat ve tehditler çalışmasını da bir girdi olarak değerlendirmişlerdir.

Grupların belirlediği görevler belirli alanlarda yoğunlaşmaktadır. Bununla ilgili tablo bir önceki bölümde yer almaktadır. Bu alanlar kapsamında yer alan görevler ve görevlerle ilgili 2 ve 5 yıllık hedefler ise aşağıdaki gibidir:

GÖREV	2 YILLIK HEDEF	5 YILLIK HEDEF
Kış turizmüne yönelik altyapının yeterli hale getirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Çakırgöl projesinin bitirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Konaklamaya yönelik tesislerin yapılması ve yeni projelerin geliştirilmesi
Turizm tesislerinin sayısının artırılması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Turizm sektörünün 3 aydan 5 aya çıkarılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Turizm sezonunun 8 aya çıkarılması ■ Yöresel ürün, el sanatlarının ekonomiye kazandırılması
Yöresel ürün, el sanatlarının ekonomiye kazandırılması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Atölyelerin rehabilitasyonu ve yeni teknolojiyle buluşturulması ■ Üreticilerin örgütlendirilmesi ■ Pazarlama bilincinin geliştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Şehir giriş-çıkışlarında, havaalanında, otogarlarda el sanatları satış merkezlerinin oluşturulması

GÖREV	2 YILLIK HEDEF	5 YILLIK HEDEF
Mesleki eğitimin geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mesleki eğitim okullarının sayısının ve kalitesinin geliştirilmesi ■ Eğitim konularını belirlenmesi ■ Örgün eğitim-Mesleki eğitim dengesinin %20 yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yeni gelişme alanlarını destekleyecek eğitim programlarının oluşturulması ■ Bilişim teknolojilerinin kullanılması
Danışmanlık kuruluşlarının oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Her sektörde en az bir danışman kuruluşu sahip olunması ■ Bilişim teknolojilerinin kullanılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yeni anlayışlara uyum sağlayacak altyapı oluşturulması
Danışmanlık firmalarının işletmeleri yönlendirmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ 5 danışmanlık firmasının bölgede faal ve etkin hale gelmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Danışmanlık alan firma sayısında %25'lik artış sağlanacak
Yeni ortaklıkların ortaya çıkarılması	<ul style="list-style-type: none"> ■ İşsizlik oranının %5'e düşürülmesi ■ Yurtiçi ve yurtdışı ortaklı firma sayısını %20 arttırmak 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Trabzon'daki uluslararası ölçekteki firma sayısını %30 arttırmak
Mesleki eğitim okulları kaliteli eğitim sağlamalı	<ul style="list-style-type: none"> ■ Eğitim-öğretim kadrolarının yetiştirilmesi (Eğitimcinin eğitimi) ■ Eğitimin teşvik edilmesi ■ Eğitim şartlarının iyileştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tam donanımlı meslek okulu binalarının çoğaltılması ■ Eğitilen elemanların sektörlerde istihdamı
Finans sektörünün uygun nitelikli kredi sağlaması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mali yapıları güçlü en az 20 işletmenin kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Türkiye sıralamasında firma büyüklüğü bakımından ilk 500 firma içinde Trabzon'dan en az 25 firmanın olması

GÖREV	2 YILLIK HEDEF	5 YILLIK HEDEF
Tarımsal ürünleri işleme ve değerlendirme tesisleri oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> Organik tarım ve seracılığın yaygınlaştırılması, fındıktan mamul ürünleri üretim projelerinin gerçekleştirilmesi Su ürünleri, kivi, organik tarım ürünleri ile ilgili hazırlıkların yapılması Su ürünleri işleme tesisinin kurulması Tarımsal birliklerin kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> Organik tarım tesisi, seracılık tesisleri, fındık mamul üretim tesisleri kurulması (En az 2 tesis) Bu ürünlerin Trabzon markasıyla dünyaya satılması
Su yetiştiricilik alanlarının belirlenmesi için deniz ve akarsu kullanım planlarının yapılması	<ul style="list-style-type: none"> Su kaynakları master plan çalışmasının yapılması Teknik eleman eğitimi projelerinin oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> Su ürünleri üretiminin 3 yılda 6.000, 5. yılda 10.000 tona ulaşması Su ürünleri sektöründe ihtisaslaşmış hale gelmesi

GÖREV	2 YILLIK HEDEF	5 YILLIK HEDEF
Yük taşımacılığında özellikle deniz yoluna ağırlık verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Şehirlerarası Ro-Ro yolcu taşımacılığı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> Yurtiçi-Yurtdışı demiryolu taşımacılığının sağlanması
GAP-Trabzon demiryolu	<ul style="list-style-type: none"> Proje ve yatırımların başlatılması 	<ul style="list-style-type: none"> Proje ve yatırımların tamamlanması

GÖREV	2 YILLIK HEDEF	5 YILLIK HEDEF
Innovasyon	<ul style="list-style-type: none"> Üniversite sanayi işbirliği yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> İlk ürünlerin sunulması
Şirketlerin, paylaşarak teknik yatırım yapmaları	<ul style="list-style-type: none"> Yeni ortaklıkların kurularak maliyetlerin düşürülmesi ve fiyat istikrarının sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> Trabzon;'da Teknopark'tan faydalanarak sanayinin gelişmesinin ve OSB'lerin sayısının artmasının sağlanması

GÖREV	2 YILLIK HEDEF	5 YILLIK HEDEF
Komşu ülkelerde Türk ticaret merkezlerinin kurulması	<ul style="list-style-type: none"> Serbest ticaret anlaşmasının yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> Şirketlerin ofis ve depo kurması
Uluslararası pazarlama okulunun açılması ve eğitimler verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> Uluslararası pazarlama bölümünün açılması 	<ul style="list-style-type: none"> Yabancı dil ağırlıklı olarak geliştirilmesi

GÖREV	2 YILLIK HEDEF	5 YILLIK HEDEF
Sosyal ve fiziki çevrenin iyileştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> İşletmelerde çalışma şartlarının iyileştirilmesi Kentsel yaşam alanlarının oluşturulması Kent bilincinin oluşturulması için gerekli eğitimin verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> Altyapının tamamlanması Kentsel dönüşümün tamamlanması Trafik sorununun çözülmesi
Merkezde kitle ulaşımının ağırlıklı raylı sistemle taşınması	<ul style="list-style-type: none"> Raylı sistemin projelendirilmesi ve gerekli girişimde bulunulması 	<ul style="list-style-type: none"> Şehir raylı sisteminin hayata geçirilmesi ve şehir trafiğinin yeniden canlandırılması

4. GÖRÜŞ VE TESPİTLER

“Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı”, ilde bugüne kadar yaşanan gelişmelerin başarı ve başarısızlık süzgecinden geçirilmesi, bugün ili etkileyen eğilimlerin neler olduğunun tartışılması, bu eğilimlerin Trabzon ekonomik gelişimi için ortaya koyduğu görevlerin belirlenmesi ve bu görevlerin yerine getirilebilmesi için ulaşılabilecek hedeflerin belirlenmesi aşamalarından oluşan bir ortak akıl çalışması olarak yürütülmüştür.

Trabzon ilinin ekonomik gelişimi için uygulanan bu dört aşamanın işaret ettiği yol haritasının ana hatları : “geçmiş ve bugünü değerlendir; çevremizde bizi etkileyen gelişmelerin neler olduğunu tespit et, bu gelişimlere uyum sağlayabilmemiz ve bu gelişimleri faydaya dönüştürebilmemiz için yapılması gerekenleri ortaya koy, yerine getirilmesi gereken bu görevler için kısa ve orta vadeli hedefler tespit et” şeklinde ortaya çıkmaktadır.

“Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı” çalışması sırasında bu yönetime hizmet eden çıktılar elde edilmiş; düzenlenip yorumlanarak bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuçlar, Trabzon ilinin ekonomik gelişim uygulama planlarını hayata geçirmek için bir başlangıç oluşturmaktadır.

Bundan sonraki aşamada, ilin ekonomik, ticari ve sosyal gelişimini etkileyen aktörlerin, bu başlangıç adımlarını incelemeleri ve stratejik düzeyde planlama çalışmalarını başlatmaları gerekmektedir.

“Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı” çıktılarının tamamı incelendiğinde, Trabzon ilinin ekonomik, ticari ve sosyal gelişiminin sağlanabilmesi için üzerine çalışılması gereken dört temel alan olduğu görülmektedir:

- 1) İlde Kolektif Çalışma Bilincinin Geliştirilmesi ve “Kentsel Pazarlama Politikaları”nın Oluşturulması
- 2) Trabzon Turizminin Geliştirilmesi
- 3) Trabzon Sanayisinin Geliştirilmesi
- 4) Tarım ve Su Ürünlerinin Geliştirilmesi

1) İlde Kolektif Çalışma Bilincinin Geliştirilmesi ve “Kentsel Pazarlama Politikaları”nın Oluşturulması

■ Trabzon ilinin bir bütün olarak gelişimine yönelik politikaların belirlenebilmesi ve bu politikalara uygun hareket edilebilmesi için kolektif çalışma bilincinin oturtulmasına ihtiyaç vardır.

Birlikte fikir üretme, planlama ve çalışma ilin gelişimi için gereken temeli oluşturmaktadır.

Günümüzde, tüm dünyada öne çıkan “kentsel pazarlama” ve “marka şehir” kavramlarının altında şehrin tüm kurum ve halkıyla birlikte örgütlü çalışması ve sinerji sağlanması yatmaktadır.

“Kentsel pazarlama” kavramı, bir şehrin altyapısının şehrin gelişimine uygun olarak planlanmasından, uluslararası tanıtıma; turizmden, yabancı sermaye için cazibe noktası olmaya kadar ki tüm çalışmaları içinde barındırmaktadır.

Bundan dolayı da Trabzon ilinin “kentsel pazarlama politikaları”nı üretmeye başlaması gerekmektedir. Bu politika ve planlar şehrin hem altyapı ve sosyal gelişimi hem de bölgesel liderliğinin konumlandırılması için gereklidir.

■ Trabzon ili için belirtilen başarısızlıklar ve ele alınması gereken konulardan birisi şehrin başta ulaşım olmak üzere altyapı eksikliklerinin giderilmesidir. Bir görev olarak ele alınan bir diğer konu da şehrin sosyal ve fiziki olarak iyileştirilmesidir.

■ Özellikle bu ikinci iyileştirme ihtiyacı, şehrin sanayisinin güçlendirilmesine bir etken olan; nitelikli işgücünün şehre çekilmesi ve tutulmasıyla ilgili olarak da yerine getirilmesi gereken bir ihtiyaçtır.

■ Bununla birlikte, Trabzon ilinin turizm, yatırım cazibesi haline gelmek ve sanayi konularında bölgesel anlamda liderlik konumunu pekiştirmesi ve sahip olduğu potansiyelini aktif hale dönüştürmesi gerekmektedir.

Tüm bu konular, kentsel bütüncül gelişim ve pazarlama politika ve stratejilerin belirlenmesiyle başlatılması gereken çalışmalardır.

Bu çalışmalar sonucunda ilde kolektif çalışma bilinci oluşturulup buna bağlı tespitler belirlendiğinde Trabzon’un altyapı eksikliği, ulaşım sorunu ve diğer konulardaki eksiklikleri çok daha kolay çözülebilir. Bu ortak çalışma bilinci oluştuğunda Trabzon’un sahip olduğu potansiyel güç (gerek kamu sektöründe, gerekse özel sektör düzeyinde) ilin gelişmesi için kullanılabilir hale gelmiş olacaktır.

2) Trabzon Turizminin Geliştirilmesi

■ Trabzon ili, sahip olduğu doğal zenginlikler göz önüne alındığında günümüzde değişen turizm beklentileri ve çeşitleri bakımından önemli bir potansiyele sahiptir.

■ Trabzon ilinin sahip olduğu turizm potansiyelinden yeterince yararlanabilmesi; bölgesel ve uluslararası anlamda da turizm cazibe merkezlerinden biri haline gelebilmesi gerekmektedir.

■ Bunun yanı sıra sadece ilin değil; bölgedeki diğer illerin sahip olduğu turizm potansiyelinin de itici bir gücü ve bölgenin turizm lokomotifi olması gerekmektedir.

■ Trabzon’un turizm alanında sahip olduğu potansiyel fark edilmiş ve yatırımlar hız kazanmıştır. Bu yatırımların sayıca artışının yanı sıra şu konularda da ilde çeşitli çalışmaların başlatılması ve aktörlerin bu konularda çeşitli roller üstlenmeleri gerekmektedir:

- Yayla turizminin geliştirilmesi, yayla turizminden en yüksek verimi elde edebilecek pazarlama stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması, bu alandaki mevcut yatırımların nitelik ve nicelik olarak geliştirilmesi
- Turizm yatırımcılarına yönelik olarak bölgenin ve Trabzon ilinin tanıtımının sağlanması
- Mevcut insan kaynağının niteliğinin artırılmasına yönelik çalışmaların baş-

Erikbeli Yaylası

latılması; bu alanın Trabzon'daki işsizliğin de azaltılmasına etken bir çözüm olabilmesi için atılması gereken adımların belirlenmesi

- Yöresel zenginliklerin ve buna bağlı olarak da yöre halkının ekonomiye kazandırılmasına yönelik çalışmaların başlatılması

Trabzon'un turizm potansiyeli il sınırlarını aşan bir değeri ifade etmektedir. Bu nedenle Trabzon'un turizm gelirlerinin artırılması amaçlı bir çalışma Doğu Karadeniz Bölgesindeki diğer illerin de bu çalışmaya katılmasını gerektirir. Bu da Trabzon'un bölgedeki lider konumunu daha iyi algılaması ve gereğini yapar duruma gelmesini gerektirmektedir.

Turizm potansiyelinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar üç ana eksen üzerinde yürümelidir. Bunlardan ilki; bölgeye gelen turist sayısını artıracak çalışmalarla çeşitlendirilmiş başlıklarda turizm sektörünü geliştirmektir. Bu gelişmeye paralel olarak turizm tesisleri ve destek işletmelerin sayısının artırılması gereklidir.

İkincisi; gelen turistlerden elde edilecek birim geliri artırmak amaçlı turizm kavramında zenginleştirmeler yaratabilmektir. Üçüncüsü ise; tüm bu gelişmeleri başarırken uzun dönemli sürdürülebilirlik planlarının hazır olması ve kısa dönemli faaliyetler ve gelişmeler yapılırken uzun dönemde bölgenin çıkarlarını zedeletmeyecek aktif stratejik yönetim uygulanabilmesidir.

3) Trabzon Sanayisinin Geliştirilmesi

- Trabzon sanayisinin gerek ürün ve üretim niteliğinin artırılması gerekse de dışa açılma anlamındaki gelişim ihtiyaçları "Trabzon Gelişim Stratejisi Konferansı" kapsamındaki çeşitli uygulamalarda dile getirilmiştir.

Çalışma süreci ve çalışmanın çıktıları incelendiğinde Trabzon'un ekonomik gelişiminde en kritik rolü oynayan Trabzon sanayisinin gelişimi temelde dört konudaki iyileştirmelere ve yapılacak çalışmalar bağlıdır:

A) Üniversite - sanayi işbirliğinin sağlanması:

Trabzon işletmelerinin katma değerli ürünler geliştirebilmeleri, teknolojik gelişimi hem etkin - verimli üretimin hem de büyümenin bir aracı olarak kullanabilmeleri açısından mevcut imkânlardan daha etkili bir biçimde yararlanmaları gerekmektedir.

Bu imkanların başında üniversitenin sanayinin gelişimine daha fazla entegre edilmesi gelmektedir. Üniversite sanayi entegrasyonu, hem sanayi hem üniversite ve toplam olarak da ilin gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu tek başına sanayinin gelişimini değil, üniversite sonrası nitelikli mezunların ilde kalmasını, üniversitenin daha dinamik ve gelişmeye açık bir yapıya kavuşmasını da sağlayacaktır. Bu durum, "başarı" olarak nitelendirilen üniversitenin varlığının da daha faydacı biçimde konumlanmasını sağlayacaktır.

Trabzon işletmelerinin üniversiteden bu biçimde yararlanmasının yanı sıra Teknokent ve Tekmer'le ilgili elde edebileceği diğer fırsatları da değerlendirmesi gerekmektedir. Bir güç olarak algılanan Teknokent ve Tekmer'in ilin geleceği için gerçek bir güç olabilmesi öncelikli olarak beklentilerin somutlaştırılmasını gerektirmektedir. Ardından bu beklentilere yönelik adımların planlanması ve uygulamaya alınması gereklidir.

Bu oluşumların varlığının ilde özellikle girişimciliğin desteklenmesi ve artırılması yönünde sağlayacağı faydalar da somutlaştırılmalı ve hayata geçirilmelidir.

B) Nitelikli eleman ihtiyacı:

Trabzon sanayisinin geliştirilebilmesindeki en önemli etkenler arasında nitelikli işgücünün yetiştirilmesi, temini ve şehirde tutulması yer almaktadır.

Trabzon ilinin ekonomik gelişimi için, hem mesleki eğitimin desteklenmesi hem de bilgi ve beceri geliştirici eğitim çalışmalarının hızlanması gerekmektedir.

Bu faaliyetler, özel sektör, STK'lar ve üniversite ile işbirliği halinde planlanmalı, Trabzon'da mevcut olmayan hizmetlerin hem ilde temin edilebilir ve sürdürülebilir olması hem de mevcut ihtiyacı karşılayacak biçimde ulusal düzeyde özel sektörden temin edilmesine yönelik çalışmalar başlatılmalıdır.

İldeki vasıfsız işgücüne çeşitli donanımlar kazandırılarak katma değer yaratır hale gelmesini ve işsizlerin ekonomiye katılmasını sağlamak için de yine özel sektör, kamu, üniversite, STK'lar işbirliği ile çeşitli çalışmalar yapılmalıdır.

Nitelikli personel gereksinimi konusunda özellikle dış ticarete uzmanlaşmış personel eksikliği çalışma sırasında sıkça dile getirilmiştir. Bu ihtiyaca yönelik olarak yeni elemanlar yetiştirmek amacıyla uygulamalı eğitim programları düzenlenmesi ve Trabzon işletmelerinde mevcut yöneticilerin bilgi-becerilerinin artırılmasına yönelik benzer faaliyetlerin daha da fazla yapılmasında fayda vardır.

C) Dışa açılma:

“**Trabzon Gelecek Stratejisi Konferansı**”nda, Trabzon ekonomisinin gelişimi için üzerinde en çok durulan konulardan biri de Trabzon işletmelerinin dışa açılması olmuştur.

Trabzon işletmelerinin dış ticaret çabalarını desteklemek ve faaliyetlerini artırmak için tanımlı ve örgütlü çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Dış ticaretin geliştirilmesi, işletmeler için tek başına dış ticaret pazarlaması yapmanın ötesinde nitelikli ve kabul görür ürünlere sahip olmayı gerektirmektedir. Bununla birlikte, doğru açılımları yapabilecek dış ticaret stratejileri geliştirmek ve bu stratejileri hayata geçirebilecek nitelikte personelle çalışmak da gerekmektedir.

Trabzon işletmelerinin tüm bu konularda kendilerini geliştirmeye ve eksiklerini tamamlamaya yönelik değerlendirmeler yapmaları; işbirliği içerisine girebilecekleri kurum ve kuruluşları tespit etmeleri ve ortak çalışmalarını başlatmaları gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen iki ana konu olan nitelikli ve kabul görür ürünlere sahip olabilmek için kalite sistemleri; nitelikli personelle çalışabilmek için de beceri eğitimlerinin ilde yaygınlaştırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

D) İşletme gelişimi:

Trabzon ekonomisinin gelişimi hiç şüphesiz ki Trabzon işletmelerinin gelişimi ile doğrudan ilgilidir. Burada kastedilen işletme gelişimi; kapasite ya da ürün çeşidi, marka ya da personel sayısı anlamında bir gelişimden çok tüm bunları sağlayacak olan yönetsel ve stratejik düzeyde bir gelişimdir.

Önceki maddelerde bahsedilen ve Trabzon sanayisinin gelişimini ifade eden konuların tümü Trabzon işletmelerinin gelecek beklentileri ve stratejileriyle yakından ilgilidir.

Trabzon işletmelerinin, işletme gelişimini sağlamaya yönelik yönetsel anlamda etkinliklerini artırmak ve bunu şehirde bir “sanayi gelişim kültürü” haline getirebilmek için Trabzon işletmelerinin bu düzeyde bir bilinçlenmeye ihtiyaçları bulunmaktadır.

Trabzon işletmelerinin stratejik düzeyde planlama yapabilmeleri ilin sanayi gelişimin hızlandıracağı gibi, yakın tarihte gündemde çok daha yoğun biçimde yer edecek BASEL II için de donanımlı olmayı sağlayacaktır.

Trabzon işletmelerinin stratejik düzeyde planlama yapabilmeleri ilin sanayi gelişimin hızlandıracağı gibi, yakın tarihte gündemde çok daha yoğun biçimde yer edecek BASEL II için de donanımlı olmayı sağlayacaktır.

BASEL II ile gündeme gelecek olan çalışmaların bugünden ilde örgütlü biçimde başlatılabilmesine yönelik hazırlıklar, işletmelerin hem stratejik yönetimlerini kolaylaştıracak hem de finansman yönetiminde kaynak temini konusunda açılımlar ve faydalar sağlayacaktır.

Trabzon işletmelerinin bu tür bir bilinçlendirme ve işletme gelişim ve büyüme aşamalarını yönetme ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak il aktörlerinin roller üstlenmesi ve çalışmalar başlatması gerekmektedir.

4) Tarım ve Su Ürünlerinin Geliştirilmesi

■ Trabzon ili, sahip olduğu doğal imkân ve kaynaklar bakımından tarım ve su ürünleri alanında da önemli bir ekonomik potansiyele sahiptir.

■ Bu potansiyelin etkin olarak kullanılabilmesi için üreticilerin, özellikle planlama, katma değerli ürün üretme ve dışa açılma konularında bilinçlenmesi ve örgütlenmesi gerekmektedir.

■ Bu alan, tıpkı, Trabzon sanayisi gelişiminde olduğu gibi, üniversite, STK'lar, özel sektör arası bir işbirliğine ihtiyaç duymaktadır.

5. “TRABZON GELECEK STRATEJİSİ KONFERANSI” GRUP ÇIKTILARI

5.1 “TRABZON EKONOMİSİNDE BAŞARDIKLARIMIZ BAŞARAMADIKLARIMIZ” UYGULAMASI

GRUP 1: KERTERİZ

BAŞARAMADIKLARIMIZ:

- Üniversite sanayi işbirliği
- Büyükşehir hedefine ulaşılamaması
- Şehir içi şehirlerarası ulaşım
- Karma taşımacılığın birlikte kullanılamaması
- Fındıkta politikanın oluşturulamaması
- Spor sanayi oluşturması
- Organik tarım
- IT yetersizliği (Veri altyapı Yetersizliği)
- STK katılım başarısızlığı
- Kent sahipliği bilincinin oluşturulamaması
- Sanayi firmalarının rekabet gücünü yetersiz olması
- Kent kimliğinin oluşturulamaması
- Depolama yetersiz
- Marka çıkaramamak
- Ortak Hareket etme bilinci
- Demiryolu
- Denizyolu
- Firmaların kurumsallaşamaması

BAŞARDIKLARIMIZ:

- Kentsel alt bölge konumundaki önemi
- Karadeniz Sahil Yolu
- Çamburnu Tershanesi'nin temelini atılması
- Liman Özelleştirilmesi
- Siyasette etkin olma
- Ticari Potansiyel Özellikle tüketime dönük mekansal sınırları zorlamış

GRUP 2: KARINCALAR

BAŞARAMADIKLARIMIZ:

- Yeni marka Üretilmedi

- Kaynakları değerlendiremedik
- Yeni ürün geliştiremedik
- Hedef pazarları tespit edemedik
- Gelişme planlarımızı yapamadık
- Yurtdışı ilişkilerimizi geliştiremedik
- ARGE ve inovasyonu oluşturamadık
- Altyapıyı tamamlayamadık
- Girişimcilik kültürünü yaygınlaştıramadık
- Bölgesel birlikteliği sağlayamadık
- Sektörler arası işbirliği
- Sermayeyi çekemedik
- Tanıtım ve tutunmayı oluşturamadık
- Birliktelik
- Kurumsallaşma

BAŞARDIKLARIMIZ:

- Çok konuştuk
- Turizm ve sağlık sektöründe gelişmeler
- Teknokent ve Tekmer'i -DTM ve Organize sanayi bölgelerini oluşturduk
- Trabzon'u bölgede öne çıkardık
- Eğitim altyapısını oluşturduk
- Ticari ulaşım altyapısını çözüldü
- Etkili bir perakendeci sektörü oluşturduk

GRUP 3: ZİGANA

BAŞARAMADIKLARIMIZ:

- İşletmelerde sermaye yetersizliği
- Yabancı sermaye girişinin yetersizliği
- Nitelikli eleman yetersizliği
- Uluslararası tanıtımın yetersizliği
- Kamu-özel ve sivil sektörler arası işbirliği yetersizliği
- Su ürünleri potansiyelinden yeterli düzeyde yararlanılamamış
- Bürokrasiden kaynaklanan sorunlar, gümrük mevzuatı
- Trabzon'un büyük şehir olamaması

- Uluslararası düzeyde markalaşmanın sağlanamaması
- Kolektif çalışma ruhunun oluşmaması
- Demiryolu ağının olmaması
- Denizyolu taşımacılığının gelişmemesi
- İşletmelerde kurumsallaşma bilincinin gelişmemesi
- Komşu ülkelerle yapılan ticaretin düşük kalması

BAŞARDIKLARIMIZ:

- Dış ticaret ile ilişkili kurumsal altyapının oluşması
- Trabzon olarak Doğu Karadeniz turizm potansiyelinin duyurulması
- Sanayici-üniversite işbirliğine yönelik Teknoloji Geliştirme Merkezinin kurulması
- Trabzon'un teşvik kapsamına alınması ve Dünya Ticaret Merkezi'nin varlığı
- Pazarlama bilincinin oluşması
- STK bilincinin ve aktivitesinin gelişmesi
- Rekabetçi üretim yapısının gelişmesi
- Uluslararası normlara uygun üretimin yapılabilirliği
- Trabzon serbest bölgesinin varlığı
- Dış ticarete yönelik eğitimlerin yaygınlaştırılması
- Uluslararası marka oluşumunda Trabzonspor'un katkısı

GRUP 4: SERANDER

BAŞARAMADIKLARIMIZ:

- Fındığı marka ürün çıkaramadık
- Kolektif çalışma ruhu yok
- Sanayinin geri kalmış oluşu
- Trabzon kentinin asayiş ve imaj sorunu
- BDT kapısının açılmasından yeterli faydalanamadık
- Trabzon çimento fabrikasının şehir dışına alınması
- Doğalgazı henüz getiremedik
- Çöp sorunu çözülmedi, atıklar denize dökülüyor
- Trafik ve otopark sorunu çözülemedi
- Yayla turizmini geliştiremedik
- Çirkin yapılaşmayı önleyemedik
- Balıkçılıktan yeterli verim alamadık
- Deniz ürünleri sanayisini geliştiremedik
- Fındık, tütün gibi ürünleri yeterince değerlendirip endüstriyel hale getiremedik
- Tarıma alternatif yeni ürünleri geliştiremedik
- Ticaret kenti olan şehrimizde kalifiye elemanlar yetiştirilemedi
- Trabzon'u ve Trabzonspor'u başarıyla markalaştıramadık

- Batum-Sarp ve Trabzon-Samsun-Erzincan demiryolu yapılamayışı
- Çevre ve gürültü kirliliğini çözemedik
- Çarpık kentleşmeyi önleyemedik
- Deniz ulaşımını geliştiremedik
- İşsizlik artmaya devam ediyor
- Rusya ile kıyı kenti olmamıza rağmen gerek ulaşım gerek ticaret yönünden iletişim sağlayamadık
- Turizm kenti olmadık
- Sermayenin kaçışını engelleyemedik
- Fuarlara katılımı artıramadık
- Sektörler arası iletişimi sağlayamadık
- Sektörel dış ticareti geliştiremedik

BAŞARDIKLARIMIZ:

- Fındık ihracatının artışı
- Eğitim ve sağlık kenti olmayı başardık
- 2. Organize Sanayi Sitesi
- Karadeniz sahil yolu
- Trabzonspor markası
- 2011 olimpiyat kenti
- Tanjant şehir içi geçişi
- Teşvik kanunundan yararlanmayı başardık
- Doğalgaz ihalesinin yapılması
- Hidroelektrik santralleri
- Kentsel dönüşüm projesi
- Toplu konutlarla tanışılması (Yıldızlı Bahçecik)
- Köy yollarının iyileştirilmesi
- Yabancı sermaye (Nova Otel, Forum Alışveriş Merkezi)
- Maçka Bölgesi'nin yöresel turizm merkezi oluşu
- Yeni çamburnu Tershanesi

GRUP 5: ÖZ ZİGANA

BAŞARAMADIKLARIMIZ:

- Ortaklığı başaramadık
- Liman-demiryolu bağlantısı
- Yetişmiş ara eleman
- DOKAP projesi
- Deniz yolu taşımacılığı
- Deniz tarımcılığı
- Üniversite, sanayi işbirliği
- Sarp-Batum Demiryolu
- Yurt dışı hava taşımacılığı (Tiflis Bakü vs.)
- Yabancı sermaye getiremedik
- Serbest ticaret anlaşmasının olmaması

- Güney çevre yolu
- Tarım ürünlerinin sanayi ürünlerine çevrilememesi
- Trabzon belediyesinin büyükşehir belediyesi olmaması
- Şehir içi trafik
- Özel üniversite
- Marka olmadık
- İstihdam yaratamadık
- İhracatı başaramadık (Fındık haricinde)

BAŞARDIKLARIMIZ:

- Ticareti başardık
- Üretimi başardık
- Dünya ticaret merkezi (fuarcılık)
- Özel hastaneler (Sağlık sektörü)
- Yayla turizmi (Otelcilik)
- Organize sanayi bölgesi kurmayı başardık
- Sahil yolu,(Karadeniz)
- Teknokent
- Tersane projesi
- Trabzonspor'u marka yaptık
- Havaalanı, hava taşımacılığı
- İşadamları-girişimci üretmek-marka yapmak
- Bayındırlık ve İskan Bakanı'nın şehrimizden olması

GRUP 6: RAKIM 20

BAŞARAMADIKLARIMIZ:

- Atasu barajının bitirilememesi
- Deniz yolunun aktif kullanılamaması
- Kırsal kesimdeki ulaşım
- Turizm merkezlerinin yaygınlaştırılmaması
- Tarım ürünlerinin işlenememesi
- Sanayi, turizm, tarım, konut, eğlence, su ürünleri, eğitim alanlarının ciddi planlanamaması
- Su kaynaklarının enerjide yeterince kullanılamaması
- Sürdürülebilirliğinin sağlanamaması
- Sanayi ticaretin gerisinde kalması
- Sosyal projelere yeterli ağırlık verilememesi
- Yeni istihdam alanlarının oluşturulamaması
- Müşterek hareket edememe, ortak şirket kuramama
- Markaları koruyamamak
- İMKB'de Trabzon merkezli şirket yer almaması
- kamusal yatırımların dönüştürülememesi
- Etkin proje üretilememesi
- Marka oluşturulamamak
- Demiryolunu yapamadık

- Çöp probleminin çözülememesi
- Otopark, çirkin bina, plansız yapılaşma
- Doğal kaynaklarının yeterince kullanılamaması

BAŞARDIKLARIMIZ:

- Dünya ticaret merkezinin varlığı
- Sağlık kurumları yaygınlaştı
- Tarım ve Turizme ilginin artması
- Organize Sanayiler
- Sahil yolu yapıldı
- Uluslararası havaalanı yapıldı
- Liman özelleştirildi
- Üniversitenin açılması
- Tanjant yolu bitti
- Girişimcilik ruhunun gelişmesi
- Tarımsal üretim arttı
- İhracat arttı
- Su ürünleri üretiminde bölge cazibe merkezi haline geldi
- Finans kaynaklarının çoğalması
- Yat limanı
- Turizm fikrinin gelişmesi
- Üretici birliklerinin kurulması
- Organik tarıma geçiş
- Fuarcılığın gelişmesi
- Konsoloslukların kurulması
- Spor tesisleri yapıldı
- Yetişkin iş gücü

GRUP 7: VARGİT

BAŞARAMADIKLARIMIZ:

- Ortak kentlilik bilincinin yerleşmemiş olması
- Nitelikli işgücü yetersizliği
- Reklam ve tanıtım konusundaki eksiklikler
- Dış ticaret fırsatlarının yeterince değerlendirilememesi
- Doğa sporlarının yaygınlaştırılmaması
- Merkezi bütçeden gerekli yatırım payının alınmaması
- Deniz ve akarsulardan yeterince yararlanılamaması
- Göçün önlenememesi
- Kent içi ulaşım sorununun çözülmemesi
- Yatırımcılar için arsa üretilememesi
- Tek merkezli bir şehir olması
- Yerel kültürün gelecek nesillere aktarmada organize olamama
- Akarsulardan enerji anlamında faydalanılamaması

- Kıyıları rekreatif açıdan kullanamama
- Tarımsal potansiyelin yeterince değerlendirilememesi
- Gençliğe yatırımın yeterince yapılmaması
- Kongre, festival, vb turizmüne yönelik yeterli konaklama tesislerinin olmaması
- Markalaşma bilincinin yerleşmemiş olması
- Kollektif çalışma ruhunun gelişmemiş olması
- Hava kirliliği
- Konut sorununun çözümlenememiş olması
- Turizm altyapısındaki eksiklikler

- KTÜ'deki gelişmeler (yeni fakülteler)
- Bankacılık hizmetlerinin geliştirilmesi
- Yeni tesislerin (Otel, restaurant) kurulumu
- Fuarçılık ve tanıtım hizmetleri
- Proje yazımındaki artış
- İnternet kullanımının artırılması
- Sivil Toplum Kuruluşlarının etkilerinin artması
- Kent konseyinin temelini atılması

BAŞARDIKLARIMIZ:

- Sağlık sektöründeki çeşitlilik
- Yayla turizmiyle ilgili çalışmalar (dağ)
- Teknokent projesi
- Tersanenin yapılması (Temelinin atılması)
- Ulaşım sorununun giderilmesi (Kara, hava, sahil yolu)
- Mesleki eğitimdeki hareketlilik (uluslar arası diyalog kurulması)
- 2011 gençlik olimpiyatları

5.2 “TRABZON EKONOMİSİNİN 2 - 5 YILLIK GELİŞİM HEDEFLERİ” UYGULAMASI

GRUP 1 - KERTERİZ						
Eğilimlerin Gerektirdiği Görevler	Görevlerin Gerçekleşmesini Kolaylaştıran Güçlü Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesini Zorlaştıran Zayıf Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Elde Edilecek Fırsatlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Bertaraf Edilecek Tehditler	2 Yıllık Hedefler	5 Yıllık Hedefler
GAP-Trabzon demiryolu	<ul style="list-style-type: none"> ■ Coğrafi ve stratejik konum ■ Ulaşım ağı ■ Kamuoyu desteği ■ Güçlü pazar 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yatırım maliyeti 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İhracat artışı ■ Transit gelir artışı ■ Ulaşım masraflarında azalma 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ülkeler arası rekabette geri kalma 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proje ve yatırımların başlatılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Proje ve yatırımların tamamlanması
Futbol-Sanayi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yetenekli gençlik ■ Genç nüfus ■ Kamuoyu desteği ■ Trabzonspor markası 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tesis yetersiz ■ Eğitim 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tanıtım ■ Ekonomik fırsat 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sosyo kültürel ekonomik dönüşüm 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Gerekli tesislerin kurulması ■ Futbol okullarının kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Futbolcu ihracatının başlatılması
Innovasyon	<ul style="list-style-type: none"> ■ Üniversite kenti ■ Teknopark ■ KOSGEB 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yetmiş insan gücü 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Marka yaratmak ■ Ekonomik girdi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Uluslararası rekabette geri kalma 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Üniversite sanayi işbirliği yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İlk ürünlerin sunulması

GRUP 2 - KARINCALAR

Eğilimlerin Gerekli olduğu Görevler	Görevlerin Gerçekleşmesini Kolaylaştıran Güçlü Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesini Zorlaştıran Zayıf Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Elde Edilecek Fırsatlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Bertaraf Edilecek Tehditler	2 Yıllık Hedefler	5 Yıllık Hedefler
Mesleki eğitimin geliştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Eğitim altyapısı ■ Genç nüfus oranının yüksek olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Eğitim ve bilgilendirme toplantılarına kayıtsızlık 	<ul style="list-style-type: none"> ■ DOKAP kalkınma planı ■ AB fonları 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mevcut eğitim politikaları 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mesleki eğitim okullarının sayısının ve kalitesinin geliştirilmesi ■ Eğitim konularını belirlenmesi ■ Örgün eğitim-Mesleki eğitim dengesinin%20 yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yeni gelişme alanlarını destekleyecek eğitim programlarının oluşturulması ■ Bilişim teknolojilerinin kullanılması
Danışmanlık kuruluşlarının oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Üniversitenin bulunması ■ KOSGEB-TEKMER-TEKNOPARK ■ Yetmiş insan gücü ■ Bölgenin merkezi konumunda olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ortak çalışma bilincinin olmaması ■ Zayıf kurumsallaşma 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bölgesel kalkınma ajanslarının kurulması ■ BDT'ye yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Potansiyel merkez iller ■ Komşu ülkeler 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Her sektörde en az bir danışman kuruluşa sahip olunması ■ Bilişim teknolojilerinin kullanılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yeni anlayışlara uyum sağlayacak altyapı oluşturulması
Sosyal ve fiziki çevrenin iyileştirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kıyı şehri olması ■ Tarihi bir kent olması ■ Planlama kapasitesinin insan kaynakları açısından yeterli olması ■ STK'ların varlığı ve etkinliği 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Çarpık kentleşmenin ve tarihi dokunun tahribi ■ Kentsel yaşama bilincinin eksikliği ■ Katı atık, trafik ve otopark sorunu ■ Arazi yapısı nedeniyle altyapı maliyetlerinin yüksek olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Nitelikli işgücünü şehre çekmek ■ Kentsel turizm (Tarih, inanç, alışveriş) ■ Sermaye çekmek 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sermayenin ve nitelikli işgücünün kaybı 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İşletmelerde çalışma şartlarının iyileştirilmesi ■ Kentsel yaşam alanlarının oluşturulması ■ Kent bilincinin oluşturulması için gerekli eğitimin verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Altyapının tamamlanması ■ Kentsel dönüşümün tamamlanması ■ Trafik sorununun çözülmesi

GRUP 3 - ZİGANA

Eğilimlerin Gerekli olduğu Görevler	Görevlerin Gerçekleşmesini Kolaylaştıran Güçlü Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesini Zorlaştıran Zayıf Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Elde Edilecek Fırsatlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Bertaraf Edilecek Tehditler	2 Yıllık Hedefler	5 Yıllık Hedefler
Yeni ortaklıkların ortaya çıkarılması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Girişimci ruhunun güçlü olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İnsanların ortak çalışmaya yatkın olmaması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ DOKAP'ın AB Hibe Programına alınması ■ 5084 sayılı teşvik kanunu kapsamında olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tarım ve sanayi açısından gelişme için arazinin kısıtlı olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İşsizlik oranının %5'e düşürülmesi ■ Yurtiçi ve yurtdışı ortaklı firma sayısını %20 arttırmak 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Trabzon'daki uluslararası ölçekteki firma sayısını %30 arttırmak
Danışmanlık firmalarının işletmelerini yönlendirmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Üniversiteye sahip olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zayıf kurumsallaşma 	<ul style="list-style-type: none"> ■ DOKAP'ın AB Hibe Programına alınması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bilgi eksikliğinin giderilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 5 danışmanlık firmasının bölgede faal ve etkin hale gelmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Danışmanlık alan firma sayısında %25'lik artış sağlanacak
Finans sektörünün uygun nitelikli kredi sağlaması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bölgenin merkezi konumunda olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Sanayinin gelişmemiş olması ■ İnsanların ortak çalışmaya yatkın olmaması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bölgesel kalkınma ajanslarından birinin Trabzon'da kurulacak olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Karlılık artışının sağlanması ■ Yeni yatırımlar 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Mali yapıları güçlü en az 20 işletmenin kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Türkiye sıralamasında firma büyüklüğü bakımından ilk 500 firma içinde Trabzon'dan en az 25 firmanın olması

GRUP 4 - SERANDER

Eğilimlerin Gerekli olduğu Görevler	Görevlerin Gerçekleşmesini Kolaylaştıran Güçlü Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesini Zorlaştıran Zayıf Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Elde Edilecek Fırsatlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Bertaraf Edilecek Tehditler	2 Yıllık Hedefler	5 Yıllık Hedefler
Tarımsal ürünleri işleme ve değerlendirme tesisleri oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Fındık ve çay üretimi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tarımda alternatif ürün geliştirilememesi ■ İnsanların ortak çalışmaya yatkın olmayışı ■ Zayıf kurumsallaşma ■ Tarım arazilerinin tarım dışı amaçlarla kullanılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ilıman iklime sahip olması ■ Organik tarım ürünlerine olan talebin artması ■ BDT'ye yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tarım ve sanayi açısından gelişme için arazinin kısıtlı olması ■ Heyelan ve aşırı yağışlar 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Organik tarım ve seracılığın yaygınlaştırılması, fındıktan mamul ürünleri üretim projelerinin gerçekleştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Organik tarım tesisi, seracılık tesisleri, fındık mamul üretim tesisleri kurulması (En az 2 tesis)
Şirketlerin, paylaşarak teknik yatırım yapmaları	<ul style="list-style-type: none"> ■ Girişimci ruhunun güçlü olması ■ Trabzon içinde başarılı işadamlarının varlığı 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zayıf kurumsallaşma ■ İnsanların ortak çalışmaya yatkın olmayışı ■ Teknolojik bilgi birikimi yetersizliği ■ Eğitim ve bilgilendirme ile ilgili düzenlenen toplantılara ilgisizlik ■ İşportacılar şehri olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ DOKAP'ın AB hibe programına alınması ■ Bölgesel Kalkınma Ajanslarından birinin ilde kurulacak olması ■ 5084 sayılı Teşvik Kanunu kapsamında olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Komşu illerde kurulacak olan üniversiteler 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yeni ortaklıkların kurularak maliyetlerin düşürülmesi ve fiyat istikrarının sağlanması ■ Fuarlara ve seminerlere ağırlık verilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Trabzon'da Teknopark'dan faydalanarak sanayinin gelişmesinin ve OSB'lerin sayısının artmasının sağlanması
Merkezde kitle ulaşımının ağırlıklı raylı sistemle taşınması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kabinde Trabzonlu bakanların olması ■ Bölgenin merkezi konumunda olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Çarpık kentleşme ve tarihi dokunun tahribi ■ Arazi yapısı nedeniyle altyapı yat. maliyetlerinin yüksek olması ■ Dağınık yerleşim yapısı 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Doğalgaz ■ Karadeniz bölümmüş yolu 		<ul style="list-style-type: none"> ■ Raylı sistemin projelendirilmesi ve gerekli girişimde bulunulması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Şehir raylı sisteminin hayata geçirilmesi ve şehir trafiğinin yeniden canlandırılması

GRUP 5 - ÖZ ZİGANA

Eğilimlerin Gerekli olduğu Görevler	Görevlerin Gerçekleşmesini Kolaylaştıran Güçlü Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesini Zorlaştıran Zayıf Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Elde Edilecek Fırsatlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Bertaraf Edilecek Tehditler	2 Yıllık Hedefler	5 Yıllık Hedefler
Yük taşımacılığında özellikle deniz yoluna ağırlık verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kıyı şehri olması (limanın bulunması) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Demiryolunun olmaması, denizyolundan ise yeterince yararlanılmaması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ BDT'ye yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Komşu ülkelerdeki siyasi ve idari istikrarsızlıklar 5. Traceca Projesi'nin hayata geçirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Şehirlerarası Ro-Ro yolcu taşımacılığı yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yurtiçi-Yurtdışı demiryolu taşımacılığının sağlanması
Komşu ülkelerde Türk ticaret merkezlerinin kurulması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Girişimci ruhunun güçlü olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ulaşımın getirdiği maliyetlerden dolayı pahalı bir şehir olması ■ Sanayinin gelişmemiş olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ BDT'ye yakınlık ■ Organik tarım ürünlerine olan talebin artması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Komşu ülkelerdeki siyasi ve idari istikrarsızlıklar 5. Traceca Projesi'nin hayata geçirilmesi ■ Tarım ve sanayi açısından gelişme için arazinin kısıtlı olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Serbest ticaret anlaşmasının yapılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Şirketlerin ofis ve depo kurması
Uluslararası pazarlama okulunun açılması ve eğitimler verilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Eğitim altyapısının güçlü olması ■ Üniversiteye sahip olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Üniversitenin sanayiye yönelik verdiği hizmetlerin pahalı olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Özel üniversitenin kurulma aşamasında olması ■ AB fonlarının mesleki eğitime verdiği destekler 		<ul style="list-style-type: none"> ■ Uluslararası pazarlama bölümünün açılması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Yabancı dil ağırlıklı olarak geliştirilmesi
Kış turizmine yönelik altyapının yeterli hale getirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bölgedeki tek havalimanına sahip olması ■ Alternatif turizm uygunluğu ■ Bölgenin turizm merkezi konumunda olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Turizm olanaklarının yeterince değerlendirilememesi ■ Çarpık kentleşme ve tarihi dokunun tahribi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ BDT'ye yakınlık 		<ul style="list-style-type: none"> ■ Çakırgöl projesinin bitirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Konaklamaya yönelik tesislerin yapılması ve yeni projelerin geliştirilmesi
Mesleki eğitim okulları kaliteli eğitim sağlamalı	<ul style="list-style-type: none"> ■ Eğitim altyapısının güçlü olması ■ Genç nüfus oranının yüksek olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Teknolojik bilgi birikimi yetersizliği 	<ul style="list-style-type: none"> ■ AB fonlarının mesleki eğitime verdiği destekler 		<ul style="list-style-type: none"> ■ Eğitim-öğretim kadrolarının yetiştirilmesi (Eğitimcinin eğitimi) ■ Eğitimin teşvik edilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tam donanımlı meslek okulu binalarının çoğaltılması

GRUP 6 - RAKIM 20

Eğilimlerin Gerektirdiği Görevler	Görevlerin Gerçekleşmesini Kolaylaştıran Güçlü Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesini Zorlaştıran Zayıf Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Elde Edilecek Fırsatlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Bertaraf Edilecek Tehditler	2 Yıllık Hedefler	5 Yıllık Hedefler
Tarımsal ürünleri işleme ve değerlendirme tesisleri oluşturulması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Girişimci ruhunun güçlü olması ■ Bölgenin merkezi konumunda olması ■ Fındık ve çay üretimi ■ Nakliye sektöründe güçlü ve tecrübeli bir altyapıya sahip olması ■ Bölgenin turizm merkezi konumunda olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İnsanların ortak çalışmaya yatkın olmayışı ■ Eğitim ve bilgilendirme ile ilgili düzenlenen toplantılara ilgisizlik ■ Tarım ve hayvancılık sektöründe bilinçsiz üretim ■ Tarımda alternatif ürün geliştirilememesi ■ Sermayenin büyük illere kaçması ■ Tarımsal üretimde devlete bağımlılık ■ Nitelikli eleman eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> ■ İlman iklimine sahip olması ■ DOKAP'ın AB hibe programına alınması ■ 5084 sayılı Teşvik Kanunu kapsamında olması ■ Organik tarım ürünlerine olan talebin artması ■ AB fonlarının mesleki eğitime verdiği destekler 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Pazara uzaklık ■ Yeterli depo olmayışı ■ Tarım ve sanayi açısından gelişme için arazinin kısıtlı olması ■ Heyelan ve aşırı yağışlar 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Su ürünleri, kivi, organik tarım ürünleri ile ilgili hazırlıkların yapılması ■ Su ürünleri işleme tesisinin kurulması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bu ürünlerin Trabzon markasıyla dünyaya satılması
Su yetiştiricilik alanlarının belirlenmesi için deniz ve akarsu kullanım planlarının yapılması	<ul style="list-style-type: none"> ■ Balıkçılıkta söz sahibi olması ■ Temiz su kaynakları ■ Su Ürünleri Araştırma Enstitüsünün bulunması ve uygulayıcılarının olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Soğuk hava deposunun ve işleme tesisinin olmayışı ■ Sermayenin büyük illere kaçması ■ İnsanların ortak çalışmaya yatkın olmayışı 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bürokratik engellerin aşılmasının yerli üretici örgütlenmesini kolaylaştırması ■ DOKAP'ın AB hibe programına alınması ■ AB fonlarının mesleki eğitime verdiği destekler 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tabii afetler ■ Hastalıklar ■ Bürokratik engeller ■ Siyasi engeller 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Su kaynakları master plan çalışmasının yapılması ■ Teknik eleman eğitimi projelerinin oluşturulması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Su ürünleri üretiminin 3 yılda 6.000, 5. yılda 10.000 tona ulaşması ■ Su ürünleri sektöründe ihtisaslaşmış hale gelmesi
Yöresel ürün, el sanatlarının ekonomiye kazandırılması	<ul style="list-style-type: none"> ■ El sanatlarına yöre halkının geleceğe yatkınlığı ■ Kadınların ilgiyle çalışması ■ İşsizlik probleminin yaygın olması ■ Pazarlama probleminin olmaması ■ Turizm sektörünü desteklemesi ■ Fazla turist gelmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hammaddenin dışardan gelmesi ■ Atölyelerin ilkel olması ■ Sermaye problemlerinin olması 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kültür birikiminin dünyaya tanıtılması ■ Kırsal kesimde girişimciliğin artırılması ■ Fazla işgücü gerektirmemesi ■ Diğer tarımsal üretimi etkilememesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Pazarlama eğitimi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Atölyelerin rehabilitasyonu ve yeni teknolojilerle buluşturulması ■ Üreticilerin örgütlenmesinin yapılması ■ Pazarlama bilincinin geliştirilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Şehir girişçiliklerinde, havaalanında, otogarlarda el sanatları satış merkezlerinin oluşturulması

GRUP 7 - VARGİT						
Eğilimlerin Gerekirdiği Görevler	Görevlerin Gerçekleşmesini Kolaylaştıran Güçlü Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesini Zorlaştıran Zayıf Yanlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Elde Edilecek Fırsatlar	Görevlerin Gerçekleşmesi ile Bertaraf Edilecek Tehditler	2 Yıllık Hedefler	5 Yıllık Hedefler
Turizm tesislerinin sayısının artırılması	■ Sektörün yeterli potansiyelinin olması	■ Arazi yetersizliği	■ Ekonomide olumlu gelişmeler	■ İşsizliğin azaltılması	■ Turizm sektörünün 3 aydan 5 aya çıkarılması	■ Turizm sezonunun 8 aya çıkarılması
Mesleki eğitim okulları kaliteli eğitim sağlamalı	■ Trabzon'da fiziki mekânların yeterli olması	■ ÖSS'deki kat-sayının yarattığı olumsuzluk	■ Sektörlere ara eleman sağlanması	■ İşsizliğin azaltılması	■ Eğitim şartlarının iyileştirilmesi	■ Eğitilen eleman-ların sektörlerde istihdamı
Tarımsal ürünleri işleme ve değerlendirme tesislerinin oluşturulması	■ Trabzon'da üretilen tarım ve hayvancılık ürünlerine talep olması	■ Üretim ve pazarlama standartlarının düşük ve yetersiz olması	■ Trabzon'da kişi başına gelirin artması	■ Tarımdan geçi- ren kesimin düşük yaşam standardına sahip olması	■ Tarımsal birlik- lerin kurulması	

Misyonumuz devam ediyor...

“İller İçin Gelecek Stratejileri / Trabzon” konferansı sonucunda belirlenen görevlerden bir kısmını Türk Ekonomi Bankası olarak üstlendik ve önümüzdeki dönemde bu görevleri yerine getirerek, Trabzon ilinin geleceğinin kurulmasında Trabzon’un yanında yer almak istiyoruz.

“İller İçin Gelecek Stratejileri / Trabzon” konferansında ön plana çıkan ve banka olarak üstlendiğimiz görevlerin ilki dış ticaret konusunda oldu. Trabzon’da dış ticaret konusunda bilgi ve deneyim eksikliği olduğunu ortaya koyan raporun ardından, Trabzon’un potansiyelini de öngörerek bu konuda görev üstlendik. KOBİ’lerimize “Dış Ticaret” alanında bilgi vermek hedefiyle TEB Trade Center ve Mevzuat Dış Ticaret Merkezi yetkilileri tarafından Trabzon’da TEB Trade Center’larının fonksiyonlarının aktarıldığı ve katılımcı grupların seviyelerine göre belirlenmiş yoğunlukta dış ticaret eğitimleri verilmesini planlıyoruz.

Üstlendiğimiz bir diğer görev ise, Trabzon’un turizm potansiyeline yönelik oldu. Trabzon’da turizm bilincinin oluşturulması ve geliştirilmesine yönelik bir talep var. Bu yönde Trabzon’lu KOBİ’lere ilde turizm bilinci yaratabilmek ve mevcut turizmin gelişimine katkı sağlayabilecek bir konferans düzenlemeyi planlıyoruz. Böylece, grupların çıkardığı görevlerden biri olan “turizm tesislerinin sayısının artırılması” ve “kış turizminin gelişmesine yönelik altyapının yeterli hale getirilmesi” yönünde ilk adımlar da atılabilecek.

Ayrıca, raporun ortaya koyduğu sonuçlardan yola çıkarak Trabzon’lu KOBİ’lere “inovasyon” konusunda bilgi vermek hedefiyle toplantılar düzenleme görevini de TEB olarak üstlendik. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) ile birlikte gerçekleştirmeyi planladığımız toplantılarda, üniversite-sanayi işbirliğinin nasıl kurulabileceğini, şirketlerin yenilikçi ve yaratıcı çalışmaları nasıl gerçekleştirebileceğini, mevcut sanayinin ar-ge gücünü nasıl artırabileceğini ele alacağız.

KOBİ’lere değer katma misyonuyla yola çıkan ve bu misyonunu gerçekleştirdiği tüm çalışmalara yansıtılan TEB KOBİ Bankacılığı; illerimizin, KOBİ’lerimizin büyüme ve gelişmesinde söz sahibi olmayı ve gelecek hedeflerine ulaşmalarında onların destekçisi olmayı hedefliyor.